

de Reider

Informationsblat vun der Gemeng Ettelbréck

Rédaction: Nico Beckerich, Marco Brachtenbach, Pierrot Feltgen, Claude Halsdorf, Marc Hirt, Théo Krier, Arthur Muller, Nathalie Ney, Jean-Marie Oberlinkels, Jean-Louis Reuter, Fons Schmit, Marthy Thull

Ont collaboré à ce numéro:
Nico Beckerich, Marco Brachtenbach, Pierrot Feltgen, Claude Halsdorf, Marc Hirt, Théo Krier, Nathalie Ney, Jean-Marie Oberlinkels, Jean-Louis Reuter, Fons Schmit, Marthy Thull

Layout: Agence de publicité LEZARTS

Couverture: Schoukanner sangen d'Heemecht - Photo: © PhotoClub Ettelbréck

de Reider

Informationsblatt vun der Gemeng Ettelbréck

Photo: PhotoClub Ettelbréck

An dëser Editioun

Virwuert	2
150 Joer Heemecht	4
Aweigung vun der «Heemechtshand»	5
150 Joer Heemecht - Scéance académique	7
150 Joer Heemecht - Festried	8
Schoukanner sangen «Ons Heemecht»	14
Boatrace op der Uelzecht	16
Boatrace - Gewënner	17
Concert «D'Heemechtskantate»	18
Konferenz I	19
Konferenz II	20
Konferenz III	23
Concert Ettelbrécker Musek	25
Ofschlossconcert	26
Wanderausstellung «Heemecht»	31
Sentier Urbain Touristique	50
Timbre spécial «150 Joer Ons Heemecht»	52
DVD «150 Joer Ons Heemecht»	53
Réalisation vum Monument	54
Presserevue	57

150 Joer Heemecht

L éif Matbierger,

D'Kalennerjoer 2014 war fir eist Land an fir d'Stad Ettelbréck ee ganz besonnescht Joer.

Virun 175 Joer, den 19. Abrëll 1839, sinn di heiteg Grenze vum Land vun de Groussmuechten zu London definitiv festgeluecht ginn. Virun 150 Joer, de 6. Juni 1864, ass dat Lidd, dat spéider eis Nationalhymn ginn ass, zu Ettelbréck di éischte Kéier ëffentlech gesonge ginn. Virun 100 Joer ass den éischte Weltkrich ausgebrach an huet Leed an Aarmut iwwert d'Land bruecht. Viru 70 Joer, op Chrëschttag 1944, ass d'Stad Ettelbréck no schwéiere Kämpf vun den Alliierten eng 2. Kéier befreit ginn.

An der Geschicht vun eisem Land spillt Ettelbréck eng wichteg Roll: Am Joer 1848 zitt d'Chamber sech wéinst den Onrouen an der Stad op Ettelbréck zréck, fir an de Raim vun eiser Primärschoul un der neier Verfassung ze schaffen. 1864 bidd diselwecht Plaz de Kader fir den 1. nationale Museksconcours vum „Allgemeinen Musikverein“, der heiteger UGDA. Dobäi sange 550 Sänger aus 18 Veräiner op der Schoulplaz zesummen di éischte Kéier dat Lidd mat dem Text vum Michel Lentz a mat der Musek vum J. A. Zinnen, dat spéider eist Nationallidd gëtt.

Grond genuch, aus dem Joer 2014 ee besonnescht Joer an eiser Lokalgeschicht ze maachen.

Mat 3 Konferenzen am Fréijoer, de Feierlechkeeten de 5. Juni op der Schoulplaz an der Opféierung vun der Heemechtskantat vum Pierre Nimax am CAPe, Ausstellung vum Ste-Anne a vun eise Philatelisten, der Aweigung vun der „Heemechtshand“ duerch de Grand-Duc Henri mat der Festridd vum Historiker André Grosbusch an engem grouse Concert mat Volleksfest den 20. September, Concerte vun der Lyra, der Philharmonie an de Kierchechëier aus der Nordstad, engem Videoconcours, engem Extratimber a villen Artikelen a Reportagen an der Press, ass d'Nationalhymn fir eist Land a fir seng Bierger zu engem Thema ginn.

Dëse Reider erzielt a Bild an Text vun all deem an ass gläichzäiteg en Hommage un all di Leit, déi sech eng Eier draus gemeet hunn, duerch hiert Engagement zum Geléng vun dëse festleche Momenter bäizedroen. Dat gëlt besonnesch fir de Pascal Nicolay an de Bob Steichen, déi zwéi Presidente vum Organisationscomité. Hinnen all drécke mir eise grouse Merci aus. Dir fannt si erëm an den Artikelen vun dësem Spezialreider.

Wa mer vun der Heemecht schwätzen, da menge mir den Titel vun eiser Nationalhymn, a gläichzäiteg bezeeche mir domat déi Plaz, op där mer liewen, eist Land, dat eis Gebuergenheet an e Gefill vu Sécherheet gëtt.

Mat dëser Plaz si mir verwuerzelt, sinn agebonnen an hir Gewunnechten an Traditionen a verbonne mat Mënschen déi diselwecht Gefiller an diselwecht Verantwortung fir eist gemeinsam Wuel ëmfannen.

Eist Nationallidd beschreift, an der Sprooch vun deemools, d'Schéinheete vun eisem Land. Dëst Lidd gehéiert zu eis. Et ass ee Symbol fir eist Land, fir eist Doheem, grad ewéi eise Fändel, eis Sproch an eis groussherzoglech Famill.

D'Joer 2014 wäert eis all a gudder Erënnerung bleiwen duerch di vill aussergewöhnlech Momenter, déi mir konnten zesummen organiséieren an erliewen. Als bleiwend Zeeche vun dësem Joer ass d'Monument vun der Heemechtshand unzegesinn.

Ob där Platz, wou virun 150 Joer d'Heemecht di éischte Kéier gesonge gouf, steet déi vun der Kënschtlerin Aline Bouvy geschafene Hand als Symbol fir den Zesammenhalt, d'Gebuergenheet an d'Gedroe si vun de Mënschen.

Vun honnerten Ettelbrécker Leit si Mondofdréck an der bronze Skulptur veréiwegt. Si symboliséieren di 550 Sänger vun deemools a wann een sou wëllt och d'Plaz vun eis alleguer an enger Gesellschaft, déi vereenegt an engem Land, dat eis zesammenhält.

D'Joer 2014 huet eis erlaabt, houfreg zréckzekucken op d'Geschicht vun der Onofhängegkeet vu Lëtzebuerg, op d'Leeschtinge vum Land an op d'Plaz vun der Stad Ettelbréck an eiser Nationalgeschicht.

Mir soen alle Bedeelegten ee grouse Merci, a mir freeën eis fir mat all eise Matbierger di weider Geschicht vun eiser Heemecht ze schreiwen.

De Schäfferot
Jean-Paul Schaaf, Buergermeeschter
Claude Halsdorf, Schäffen
Bob Steichen, Schäffen

C hères concitoyennes, chers concitoyens,

Pour la ville d'Ettelbruck, l'année 2014 a été une année très particulière.

Il y a 175 ans, le 19 avril 1839, les frontières actuelles de notre pays ont été fixées définitivement par les grandes puissances à Londres. Il y a 150 ans, le 6 juin 1864, la chanson qui va devenir notre hymne national, a été chantée pour la première fois en public à Ettelbruck. Il y a 100 ans, la Première Guerre mondiale a plongé le pays dans une période néfaste dominée par oppression, privations et misère. Il y a 70 ans, le jour de Noël 1944, la ville d'Ettelbruck a été libérée pour la deuxième fois par les troupes alliées après de sanglants combats.

Ettelbruck joue un rôle important dans l'histoire de notre pays: En 1848, suite à des émeutes qui ont sévi dans la capitale, la Chambre des Députés se retire à Ettelbruck pour élaborer, dans le bâtiment de l'Ecole primaire, une nouvelle Constitution. En 1864 la place devant cette école offre le cadre pour le premier concours national de musique organisé par le «Allgemeiner Musikverein», précurseur de l'UGDA actuelle. A cette occasion, 550 chanteurs de 18 chorales entonnent pour la première fois la chanson écrite par Michel Lentz et mise en musique par Jean-Antoine Zinnen qui deviendra par la suite notre hymne national.

C'est pour toutes ces raisons que l'année 2014 est entrée dans les annales de notre histoire locale comme une année toute particulière.

L'hymne national est devenu pour une année entière un sujet d'actualité et d'intérêt pour notre pays et ses citoyens et ceci pour maintes raisons différentes.

Les trois conférences au sujet de l'hymne national, les festivités du 5 juin qui se sont déroulées sur la place Marie-Thérèse et la représentation de la «Heemechtskantate» de Pierre Nimax au CAPe. Les expositions réalisées d'un côté par des élèves de l'Ecole Privée Sainte-Anne et d'un autre côté par le Cercle Philatélique Ettelbruck, l'inauguration par le Grand-Duc Henri, le 20 septembre, du monument «Heemechtshand» avec, à l'occasion d'une séance académique, le discours de circonstance de l'historien André Grosbusch, un grand concert avec fête populaire, des concerts de la chorale municipale LYRA, de la Philharmonie et des chorales de la Nordstad, un concours vidéo, un timbre postal spécial et beaucoup d'articles dans la presse.

Ce numéro spécial du Reider relate tous ces événements, mais il est en même temps un hommage à tous ceux et toutes celles qui se sont fait un honneur de contribuer par leur engagement à la réussite de ces moments phares; parmi eux il convient de citer les deux co-présidents du comité d'organisation en l'occurrence Pascal Nicolay et Bob Steichen. Tous ceux qui se sont investis dans les différentes organisations méritent nos sincères remerciements. Vous les retrouverez d'ailleurs dans les articles de cette édition spéciale du «Reider».

Notre hymne national chante les beautés de notre pays. Cette chanson nous appartient et constitue un symbole pour notre pays, pour notre patrie, tout comme notre drapeau, notre langue maternelle et notre famille grand-ducale.

L'année 2014 nous restera en bonne mémoire grâce à ses nombreux moments extraordinaires que nous avons pu organiser et vivre ensemble. Le monument «Heemechtshand» est à considérer comme le symbole durable de cette année. Au même endroit où l'hymne national fut chanté pour la première fois il y a 150 ans s'élève la main créée par l'artiste Aline Bouvy comme symbole de la solidarité et de la sécurité des hommes.

Des empreintes de bouche prises sur des centaines d'habitants d'Ettelbruck sont immortalisées sur la sculpture en bronze. Elles symbolisent les 550 chanteurs de 1864, mais aussi la place de nous tous dans une société qui rassemble dans un pays solidaire.

L'année 2014 nous a permis de jeter avec fierté un regard rétrospectif sur l'histoire de l'indépendance du Luxembourg, sur son évolution favorable, mais aussi sur la place que prend la ville d'Ettelbruck dans notre histoire nationale.

Nous remercions tous les participants aux festivités organisées dans le cadre de «150 Joer Heemecht» et nous envisageons avec plaisir de continuer d'écrire l'histoire de notre pays avec tous nos concitoyens.

Le collègue échevinal
Jean-Paul Schaaf, bourgmestre
Claude Halsdorf, échevin
Bob Steichen, échevin

150 Joer Heemecht

15.01.2014

Cycle de conférence (1/3) : Claude Lenners
Lieu: CAPE
Début: 20.00 hrs

24.01.2014 - 26.01.2014

Workshop - Moulage de bouches
Lieu: CAPE
Début: 10.00 hrs

12.02.2014

Cycle de conférence (2/3) :
Témoignages 2e Guerre Mondiale
Lieu: CAPE
Début: 20.00 hrs

19.03.2014

Cycle de conférence (3/3) : Denis Scoto
Lieu: CAPE
Début: 20.00 hrs

09.05.2014

Concert de la Philharmonie Grand-Ducale
et Municipale d'Ettelbruck
Lieu: CAPE
Début: 20.00 hrs

10.05.2014

Concert de la Philharmonie Grand-Ducale
et Municipale d'Ettelbruck
Lieu: CAPE
Début: 20.00 hrs

05.06.2014

Action avec l'école fondamentale et les
lycées d'Ettelbruck
Lieu: Place Marie-Thérèse
Début: 10.00 hrs

Vernissage d'une exposition réalisée par
les élèves de l'Ecole Privée Ste Anne
Lieu: CAPE
Début: 19.00 hrs

Concert „Heemechtcantate“ de la Musique Mili-
taire et du Conservatoire de Musique du Nord
Lieu: CAPE
Début: 20.00 hrs

De 5. Juni 2014 waren et 150 Joer, dass zu Ettelbréck «d'Heemecht», ons Nationalhymn, fir d'éischt éffentlech virgedroe gouf.

Dëst historescht Ereegnes gouf iwwert dat ganz Joer hi gefeiert. Héichpunkt vun de Feierlechkeete war den 20. September mat der Aweigung vum Monument «Heemechtshand» a Presenz vum Groussherzog Henri, dem Premier Xavier Bettel a villen anere Perséinlechkeeten. D'Festried bei der «Séance Académique» an der Däichhal huet de Professor an Historiker André Grosbusch gehal.

“Ons Heemecht”

- Texte écrit par Michel Lentz en 1859
- Musique composée par Jean-Antoine Zinnen en 1864
- Première présentation le 5 juin 1864 à Ettelbruck
- Hymne national officiel depuis 1993

20.09.2014

Inauguration du monument “D’Heemechtshand” par Leurs Altesses Royales le Grand-Duc et la Grande-Duchesse
Lieu: Place Marie-Thérèse
Début: Après-midi

Séance académique et fête populaire
Lieu: “Däichhal”
Début: Après-midi

Pour de plus amples informations:
www.ettelbruck.lu

15.11.2014

Concert de la Chorale Municipale Lyra d'Ettelbruck
Lieu: CAPE
Début: 20.00 hrs

16.11.2014

Concert de la Chorale Municipale Lyra d'Ettelbruck
Lieu: CAPE
Début: 17.00 hrs

21.12.2014

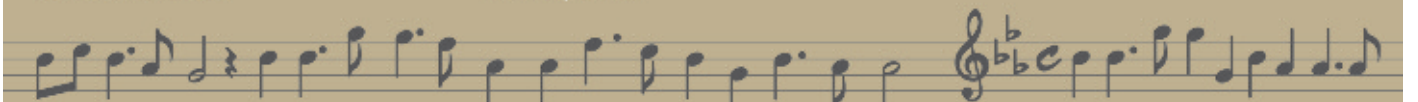
Concert des chorales des communes de la „Nordstad“
Lieu: Eglise paroissiale d'Ettelbruck
Début: Après-midi

Ettelbréck
VILLAGE D'ETTELBRUCK

Programme

150e anniversaire
“Ons Heemecht”

Wou d'Wetzecht duerch d'Wisen ze't,
Düch d'Fielzen d'Sauer brécht,
wou d'Réif lännscht d'Musel doffteg ble't,
Den Himmel Wou ons mëcht ...

Aweiung vun der "Heemechtshand" 20.09.2014

Le monument «Heemechtshand» a été inauguré le 20 septembre 2015 en présence du Grand-Duc Henri et du Premier Ministre Xavier Bettel. Les habitants d'Ettelbruck ont réservé un accueil chaleureux à tous les invités.

Aweigung vun der "Heemechtshand" 20.09.2014

Photos: Photoclub Ettelbréck

150 Joer Heemecht - Scéance académique

Am Kader vun de Feierlechkeete war eng Séance académique an der Däichhal, un där all d'Éieregäscht a vill Ettelbrécker Leit deelgeholl hunn.

Une scéance académique a été organisée au Däichhal dans le cadre du 150e anniversaire «Ons Heemecht».

Le Grand-Duc Henri a assisté à cet évènement inoubliable.

André Grosbusch

**Festríed fir «150 Joer Heemecht»
(20. September 2014)**

Altesse Royale,
Léif Leit,

Erlaabt mer, mat enger Kandheetserënnerung unzufänken, déi mech déif beandrockt huet. Am 5. Schouljoer hunn ech eng Kéier d'Gei mat an d'Schoul geholl an hu spontan d'Heemecht gespíllt. Du huet jo net dee soss esou gefaarte Schoulmeeschter ugefaang ze kräische wéi eng Madelénchen. Mir woussten, datt heen am Krich schlëmm gelidden hat, ma dat hate mer eis net erwaard. An e puer Sekonnen hu mer méi verstan, wéi duerch de beschte Geschichtscours.

Dat Lidd, dat virun 150 Joer hei zu Ettelbréck uropgefouert gouf, hat vun Ufank un eppes u sech, wat d'Gemitt vun de Lëtzebuenger staark beréiert huet. Dat bis haut, an iwwregens net nëmmen d'Lëtzebuenger.

1864 fält an di éischt Generatioun, déi erlieft, wéi de Grand-Duché, deen als Staat op de Wiener Kongress zrëckgeet, sech zu enger Natioun entfaalt. Dem Zinnen¹ a Lentz² hir Kandheet a Jugend falen an d'Joere vun der Ongewëssheet. An den drësseger Joeren huet et esou ausgesinn, wéi wa mir eis dem neie belsche Staat géifen uschléissen. Wéi duerch de Widderstand - eigentlech net vum Vollek - ma vum Kinnek-Groussherzog, an duerch d'Amësche vun den europäesche Groussmuechten 1839 den aktuellen Territoire net nëmmen onofhängeg gouf, ma och nach eng Bevëlkerung mat där selwechter Mammesprooch regroupéiert huet, war de Grondsteen fir eng national Identitéit geluecht.³ Eng Identitéit, déi nach just huet missen net erfonnt ma wouer geholl, respektiv mat Inhalt gefëllt ginn. Och wann d'Geschicht vun der Lëtzebuenger Natioun atypesch ass, well fir d'éischt de Staat do war, ass se net vum national-liberale Vëlkerfréijoer ze trennen.

1848 hu mer zwar net méi fir d'Onofhängegkeet brauchen ze kämpfen, wéi zum Beispill d'Ungarn oder d'Tschechen. Mir hunn nëmme missen oppassen, datt mer net ze vill an den däitschen Eenegungsprozess eragezu goufen⁴. Déi kuerz Gefor, u Frankräich ugegliddert ze ginn, ass réischt dräi Joer méi spéit opgedaucht, an hätt jo bal net besser kënnen ausgoen.⁵

Ma an der Press ass an de 60er Joeren driiwwer diskutéiert ginn, ob kleng Staaten iwwerhaapt nach eng Zukunft hätten. Och an der Belsch hunn se d'Hoffnung net opginn, Lëtzebuerg eng Kéier ze annektereieren.

Neen, d'Revolutioun vun 1848 hat bei eis virun allem e politeschen a soziale Charakter.⁶ De Wëllem II huet d'Pressefräiheet net verweigert. Hei zu Ettelbréck sinn d'Ständeversammlung an d'Regierung zesumme-komm, fir eis éischt fräiheetlech Verfassung an d'Wee ze leeden.⁷ Och wann et nach keen allgemengt Wahlrecht gouf, an 1856 de Wëllem III méi autoritär regéiere wollt, hunn d'Lëtzebuenger lues awer sécher d'Gefill gehat, hir Zukunft selwer an d'Hand ze huelen.⁸ De Frang ass ageféiert ginn, den éischte Lëtzebuenger Timber koum raus, d'Spuerkeess an d'BIL goufe gegrennt, a virun allem si mer un dat internatio-naalt Eisebunnsnetz ugeschloss ginn.

Dem Michel Lentz säi Feierwon huet 1859, wéi den éischten Zuch zu Lëtzebuerg gefuer ass, um Knuedler esou eng Begeeschterung ausgeléist, datt dëst schmassegt a feiregt Lidd mat sengem «Mir wëlle blei-we wat mir sinn» eenzock zu engem weidere sougenannte Lëtzebuenger «Nationallidd», avancéiert ass.⁹ Virdrun hat nämlech di al Volleksweis vum Hämmelsmarsch dës Funktioun.¹⁰

Allerdéngs gouf et deemools nach ganz vill Aarmut am Land. Vill Lëtzebuenger sinn an Amerika ausgewandert, Onofhängegkeet hin oder hier. Dat huet besonnesch dem Lentz déck gedo. Säi sentimentaalt «Vu mengem Dueref gong ech hier» sollt de Lëtzebuenger weisen, datt dat bescheidenst Heemechtsduerf méi wäert ass wéi all Carrière «iwwrem grouse Mier».

Wéi schon dem Dicks an senge beléiften Theaterstécker ass et dem Lentz drëm gaang, duerch seng Lyrik dem Stad-Lëtzebuergeschen zu enger Héichsprooch ze verhëlfen, an domat de Lëtzebuenger hiert Bewosstsinn vun enger eegener Kultur ze stäerken.¹¹ Och eng Rëtsch aner Schrëftsteller, wéi de Michel Rodange, hu sech déi Zäit duerch de schrëftleche Gebrauch vun hirer Mammesprooch en Numm gemaach. An der Konscht huet de Jean-Baptiste Fresez mat sengem «Album pittoresque du Grand-Duché de Luxembourg» eis Landschaften valoriséiert, an de Politiker, Jurist an Historiker Xavier Würth-Paquet huet als President vun der «Archeologescher Gesellschaft» dausenden al Lëtzebuenger Dokumenter zesummege-dro.

Vu lénks no riets: de Premierminister Xavier Bettel, de Buergermeeschter Jean-Paul Schaaf, S.A.R. de Groussherzog Henri an de Konferencier André Grosbusch

Di éischt Opféierung vun der Heemecht, oder besser gesot, d'Begeeschterung fir dës genial Kompositioun, ass an dësem globale Kontext ze gesinn.¹²

Um lokale Plang haten an deene Joeren d'Fanfaren an d'Chorallen Héichkonjunktur. D'Ettelbrécker Musek war 1852 entstan¹³.

De 6. September 1863 gouf den «Allgemeiner Luxemburger Musikverein» - de Virleefer vun der UGDA - ënner der Direktioun vum Komponist, Dirigent a Direkter vun der Stater Museksschoul Jean-Antoine Zinnen gegrënnt, ebe just fir all dës Museksgesellschaften national ze federéieren.¹⁴

De Concert zu Ettelbréck¹⁵ mat 18 Gesang- an 10 Musekveräiner war dem ALM säin éischte musikalesche Mega-Event.

An der fuschneier Gare ass den Extrazuch aus der Stad moies de 5. Juni 1864 agelaf.¹⁶

D'Museksgesellschaften hunn zesummen d'Concorde gespilt, sinn du feierlech vun de Gemengenautoritéiten an zwee Ministeren empfaang ginn, an du goufe Medaille verdeelt. De Concert selwer war no engem festleche Cortège um hallwer véier. Um Programm stoungen eng Dose méi oder manner bekannt Stécker.

Als virlescht an eenzegt Lëtzebuerger Lidd war d'Heemecht di grouss Iwwerraschung.¹⁷ Nodeems de Chouer vu 550 Männer di 4 Strofen a capella véierstëmmeg gesong hat, war d'Begeeschterung net ze bremsen. - Nom «Soldatenchor» aus dem Gounod sengem Faust gouf anstänneg gefeiert.

Op der Maartplaz war fir 1000 Gäscht gedeckt. Wéinst dem herrlech waarme Wieder, der Bommestëmmung, a well owes alles esou schéi mat den neie Gasluuchte beliicht war, hunn di Ettelbrécker nach laang vum «italiäneschen Owend» geschwat.¹⁸

Dir gesitt: de Lentz an den Zinnen hate keen offiziellen Optrag vun der Regierung, elo mol eng Nationalhymn fir de Grand-Duché ze komponéieren.¹⁹ Wann eise Gouverneur de Pränz Henri, deen de Patronage iwwer d'Fest iwwerholl hat, perséinlech do gewiescht wier, wier wahrscheinlech di hollännesch Hymn²⁰ gespilt ginn. Anescht wéi haut, war den deemolege Staatsminister Victor de Tornaco net präsent.

D'Heemecht, laang och «d'Uelzecht» genannt, huet sech réischt iwwer Joerzénkten als di definitiv Nationalhymn rauskristalliséiert.²¹

150 Joer Heemecht - Festrind

Nach bis kuerz nom Eischte Weltkrich hunn sech de Feierwon an d'Heemecht als «Nationallidder» d'Wo gehal.²²

1919 huet den Nik Welter eng Lëtzebuenger Versioun vum Wilhelmus geschriwwen, déi no der Hochzäit vun der Grande-Duchesse Charlotte an dem Pränz Félix den 23. Januar 1920 mat der bekannter Strof «Zwee Kinnekskanner» uropgefouert gouf, an als groussherzoglech Hymn bei offiziellen Uläss gespillt gëtt. De Wilhelmus kann also net als Konkurrenz zur Heemecht ugesi ginn.

Als Unterrichtsminister huet deeselwechten Nik Welter 1920, zum honnertste Gebuertsdag vum Lenz, un d'Gemenge geschriwwen, de Feierwon an d'Heemecht missten an de Schoulen obligatoresch geléiert ginn.

1993, 100 Joer nom Lenz sengem Doud, sinn di éischt an di lescht Stroph gesetzlech als Nationalhymn festgeschriwwen ginn.²³

Dem Lenz säi Genie besteet dodran, an einfache Wierder en zäitlose Message vun enger onwahrscheinlecher Densitéit ze dichten.²⁴ Aner vu senger Gedichter huet e selwer vertount²⁵, ma fir dësen Text wollt e bewusst engem méi grouse Meeschter d'Melodie

uvertrauen. An effektiv: d'Melodie passt zum Text. De Staatsminister Eyschen huet um Lenz sengem Begrieffnes gesot, iwwregens op Lëtzebuergesch, wat bei engem Staatsakt bis dohinner net Usus war: «D'Heemecht misst eise politesche Vater Unser ginn». Also e Verglach mat engem Text, wou all eenzelt Wuert eng déif Bedeitung huet.

De sakrale Charakter vun der Heemecht gëtt vum Zinnen doduerch ënnerstrach, datt den Ufanksmotiv mam Mozart sengem «Ave Verum Corpus» quasi identesch ass.

De Lenz war e Lyriker, dee vun der Romantik geprägt war.²⁶ Wann heen an den éischten dräi Strophen d'Natur beschreift, dann ass dat net just e gefällegt Bild vun enger schéiner Landschaft, ma d'Natur-elementer hunn eng Symbolik.

D'Flëss sti fir Bestännegkeet a Regelméissegkeet, ma och fir Bewegung a Verännerung. Si droen awer hei och een Numm, sinn also net austauschbar mat Flëss aus anere Länner. Si sti fir di dräi geographesch Géigenden, déi se matenee verbannen: Guttland, Eislek a Museldall. De Minette als Industriegebit gouf et jo dunn nach net.

Fir d'éischt de rouege Floss: d'Uelzecht, déi duerch de

Photos: Photoclub Eitelbréck

150 Joer Heemecht - Festrind

breeden zentralen Dall vum Guttlend fléisst, souzesoe wéi d'Réckgrat vum Land, duerch d'Hauptstad bis rof op Ettelbréck. Dann, vun Nordwesten aus dem rauhen Eislek hier, déi mi wéll Uewersauer, déi d'Fielse brécht, ir se dann hei um Dräieck d'Uelzecht of- a mat virunhëlt. - An da kënnt wéi am Crescendo de Glécksfall fir eist Land; d'Sauer fléisst an d'Musel, dee majestätische Floss, un deem sengen Häng d'Rief dofteg bléit. Mir sinn am Ufank vum Summer, wou d'Drauwebléien een agreabel-sënnleche Geroch vu sech ginn. Den Drauwestack ass en uraalt Symbol vum Liewen. A grad hei gi mer ofgeholl vum Himmel, ouni deen de Wäin net denkbar wier. Wäin ass e Symbol vun der Sesshaftegkeet, vun der Freed, awer och vun der Wourecht an der Onstierflechkeet. De Lentz seet net, de Wënzer géif de Wäi maachen, ma den Himmel. D'Heemechtsland ass also och e Cadeau, dee mir net fir näischt «sou déif an onsen Hierzer dron».

Dohier dann och d'Verantwortung, déi d'Awunner vun dësem Land gär bereet sinn ze droen. Wann een esou e schéint Land geschenkt kritt, da bleift een net passiv, da wot een eppes, da mécht een eppes draus, dann drénkt een net nëmme Waasser, ma da mécht ee Wäin. Besonnesch an enger Zäit wou d'Onofhängegkeet nach op wackelege Féiss stoung. Gëtt am Feierwon éischer méi bretzeg den Noperen zougeruff, «wéi mir esou zefridde sinn», sou lauschtere mer hei stëll op dat, wat mer an der Intimitéit vun eisem Häerz gewuer ginn, an zwar eng Léift zum Land, déi mer net un di grouss Klack ze hänke brauchen.

An eiser Hymn fanne mer néierens en Hurrapatriotismus oder Nationalismus, wéi dat oft de Fall a mi grouse Länner ass.

D'Wäerter vu Fridden a Gebuergeheet «am donkle Bëscherkranz» an op «der Äerd, déi äis gedron», ginn duerno an deenen zwou méi idyllesche Mëttelstrophe weidergesponn.

An da kënnt di lescht an zweet offiziell Stroph. Si soll

wéi e Gebiet méi lues gesonge ginn. Den Dichter ass sech bewosst, datt näischt definitiv ass, datt dat vun der Onofhängegkeet inspiréiert Gléck all Moment ka kippen. Hee kennt d'Geschicht vu sengem Land, dat jo a vergaangene Joerhonnerten nach laang net ëmmer vu friemen Interessen, Krich, Aarmut a Siichte verschount bliwwen war. Et ass wéi wann en och eng Virahnung vun den zwee Weltkriecher gehat hätt.²⁷

Fir eng sécher a frou Zukunft gëtt deen do uewen, den Herrgott vun allen Natiounen, also ouni eng auszuschléissen oder ze privilegiéieren, ugeruff. Sou wéi d'Fléss an de Bëscherkranz een natierleche Schutz undeiten, sou soll Gottes Hand di iwwernatierlech Protektioun assuréieren. Deemno erënnert dat Monument, dat haut ageweit gouf, och un dem Michelangelo seng Schöpfung, wou de Mënsch mat vertikaler Hand no uewe strief.

Zum Schluss dann d'Fräiheet: de fräie Geescht, e Begrëff, deen de Fräimaurer Zinnen bestëmmt gär mam Katholik Lentz gedeelt huet. D'Bedingung fir de

fräie Geescht ze entfalen ass d'Fräiheetssonn, dat heescht de fräiheetleche Staat, deen zënter 1848 jo net a Widdersproch stoung mat der Loyautéit zum Monarch.

Sou wéi schonn am Feierwon d'Visioun vun engem «éiweg grouse Vëlkerbond» ugeklong war, geet et och hei drëm, datt Lëtzebuerg ënner allen aneren Natiounen net méi, awer och net manner ziele soll.

«Si mir och kleng, dat wëllt net son, datt mir net d'Recht hunn ze beston» heescht et am Gedicht «Ons

150 Joer Heemecht - Festríed

Fräiheet». Grad d'Tatsaach, datt d'Land d'Iwwersiichtlechkeet vun engem antike Stadtstaat huet, mécht dem Lentz säi Konzept vun der Heemecht plausibel. Si ass «alles ëm dech wäit a breet» mat Lëtzebuerg als Land, als Vollek, als Mammesprooch, virun allem do wou een seng Kandheet verbruecht huet.

Duerch den europäeschen Eenigungsprozess verléieren an eiser Zäit d'Nationalstaaten u Bedeitung. D'Halschent vun der Bevëlkerung si keng Stacklëtzebuerger; net ze schwätze vu ronn 160000 Frontalieren, déi all Dag hei schaffe kommen. Dausende Lëtzebuerger wunnen déi aner Säit vun de Grenzen. D'Plurian d'Interkulturalitéit gehéieren zu eisem Selbstverständnes. Dem Siggý Koenig säi «Lëtzebuerg de Lëtzebuerger a soss kengem op der Welt» ass haut definitiv iwwerholl. Fir di meescht Zougewandert ass awer d'äst schéint Land, wou vun Ufank un d'Méi-sproochegkeet grouss geschriwwen gëtt, zu enger zweeter Heemecht ginn.

Wéi ech owes de 5. Juni 2014²⁸ eis Nopeschkanner aus dem Balkan d'Heemecht héieren hu sungen, hunn ech geduecht: «De Lentz an den Zinnen géife sech freeën, wann an Zukunft d'Heemecht zum Patrimoine vun allen Awunner vu Lëtzebuerg géif gehéieren».

Ech soen iech Merci fir är Opmierksamkeet.

André GROSBUSCH

¹ De Jean-Antoine Zinnen ass de 25. Abrëll 1827 an der Neierbuerg (bis 1815 lëtzebuergesch) gebuer. Säi Papp war Dirigent vun der Neierbuenger Musek. Nom Doud vun der Mamm ass d'Famill op Klierf geplënnert, wou de Jean-Antoine an d'Primärschoul gong. Duerno war e Schüler am Dikrecher Progyrnase. D'Famill huet sech déi Zäit kuerz zu Dikrech, an dunn an der Fiels néiergeloos. - Mat 15 Joer spillt e Cor an der lechternacher Militärmusek vum Lëtzebuerger Bundeskontingent. Als beschte Museker gëtt e mat 20 Joer Kapellmeister vum 2. Jägerbataillon vun Dikrech. 1852 ass en zum Direkter vun der nei gegrënnter Stater Musek a vum Stater Conservatoire ginn, wou e Coursen an der Gei an a verschidde Blossinstrumenter gëtt. Hee war 1854 den éischten Inspekter vun der Ettelbrécker Museksschoul. 1863 grënnt en den «Allgemeiner Musikverein», deem säin éischten nationalen Optrëtt de 5. Juni 1864 zu Ettelbréck ass. Heifir schreift en d'Musek zum Lentz senger «Heemecht». Als Direkter vun der Gym, dem Cercle Musical, an der Lyra dirigéiert en och dem Dicks seng Operetten. Hien hëlleft mam Erléis vu Concerten dem Rode Kräiz, dat sech ëm di Verwonnt vum siwwenzeger

Krich këmmert. Hee war aktive Member vun der Freimaurerloge. - Wéi de Conservatoire 1882 wéinst jorelaange Streidegkeeten zougemaach gouf, plënnert den enttäuschten Zinnen op Paräis, wou en a verschidde Symphonieorchestere spillt. Aus Nostalgie grënnt en do de Museksveräin «La Luxembourgeoise». 1898 wëllt en op Lëtzebuerg zrëckkommen, ma hie fällt an enger Trap a stierft de 16. Mee. Den 28. Oktober 1900 gëtt en um Nikloskierfecht bäigesat, wou 1902 säin Denkmal opgeriicht gëtt. Den Zinnen war zweemol bestuet (Madeleine Dietz, Joséphine Paquin) a Papp vun 3 Kanner aus dem éischte Bestietnes. Heen huet iwwer 170 Musekswierker komponéiert. -

Den Henri LOSCH huet zum 100. Doudesdag eng Ried am Stater Conservatoire gehal, déi an Nos Cahiers (1998/4) ënner dem Titel «De J. A. Zinnen» publizéiert gouf. Hei fënnt een eng detailléiert Biographie.

² De Michel Lentz ass den 21. Mee 1820 als Jong vum Bäckermeeschter Jean-Pierre Lentz an der Chimaysgaass zu Lëtzebuerg gebuer. D'Famill staamt vu Sandweiler. 1840 mécht de Lentz d'Première an huet du Philologie op der Université Libre de Bruxelles studéiert. 1843 ass en an de Staatsdénsgsch getratt, fir d'éischt als Expéditionnaire a Chef de bureau, duerno als Conseiller an der Cour des Comptes. 1851 bestit heen d'Jeanne Reuter; si kruten dräi Kanner. Säi Jong Edmond huet och Gedichter geschriwwen a vertount. De Lentz huet e relativ geregelt Liewe geféiert. Wéinst senger patriotischer Lyrik ass en 1891 vum Grand-Duc Adolphe mam héchsten Uerden (Kommandeur des Ordens des Hauses Adolf von Nassau) dekoréiert ginn. Hee stierft de 7. September 1893 a kritt e Staatsbegriefnes um Nikloskierfecht, wou de Staatsminister Eyschen d'Douderied hält.

³ E wichtegt Sammelwierk heiriwwer, mam Titel «Du sentiment national des Luxembourgeois» ass eng Sonnernummer vun Nos Cahiers (1984, 2), wou de Pierre Grégoire (Festríedner fir de Centenaire vun der Heemecht 1964), de Christian Calmes (Festríedner beim 125. Anniversaire), de Gilbert Trausch (Festríedner beim 150. Anniversaire un der Onofhängegkeet 1989), den Edouard Molitor, de Fernand Hoffmann, de Michel Schmitt, de Paul Ulveling, de Lex Roth, de John Dunning an den Henri Klees matgewierkt hunn.

⁴ D'Rheinland, also eisen direkten Noper, huet zum Kinnekräich Preussen gehéiert; eng preisesch Garnisoun huet zënter 1815 d'Festung besat; wirtschaftlech ware mer un den däitschen Zollverein gebonn. De Bismarck huet besonnesch no 1860 offensiv un engem däitsche Räich ënner preußischem Zepter geschafft. 1864 huet hien e Krich géint Dänemark geféiert.

⁵ Christian CALMES Essai sur l'annexionisme au Luxembourg (1867-1870), in: Hémecht, 1974 (4), S. 409-437.

⁶ Jean-Marie MAJERUS Ettelbrück und die Revolution von 1848. In: Philharmonie Grand-Ducale et Municipale Ettelbruck, 150e anniversaire 1852-2002. S. 217-251.

⁷ Bei dëser Geleeënheet hunn den Deputéierten Mathias André an den Norbert Metz Lëtzebuergesch geschwat, wat déi Zäit och gewässeremoossen revolutionär war.

150 Joer Heemecht - Festrjed

⁸ Am 19. Joerhonnert gouf et kloer en Ënnerscheid tëscht dem «pays légal» (Uewerschicht a Wirtschaft a Politik, deemools nach net speziell patriotesch gesënnt) an dem «pays réel» (d'Vollek, éischter kathoulesch a patriotesch gesënnt). Dësen Ënnerscheid ass mat der Aféierung vum allgemenge Wahlrecht 1919 a besonnesch bei der Onofhängegkeetsfeier vun 1939 definitiv verschwonn.

⁹ De Feierwon gouf vum J.B. Scharff, engem fréieren Ettelbrécker Schoulmeeschter solo virgedro.

¹⁰ Schonn an de véierzeger Joeren hat en onbekannten Auteur dës Volleksweis, déi op Mansfelds Zäiten zrëckgeet, mat engem patrioteschen Text versinn, deen duerno nach verschidde Versione krut, notamment vum Franz Gangler, vum Michel Lentz a vum Nik Steffen. Di éischt Stroph: «Ro't weiss a blo, dât sin ons Fârwen de' mer dron, A fir de' mir onst Blut, onst Liewe wölle wôn».

¹¹ Germaine GOETZINGER, Gast MANNES, Roger MULLER, Katalog zur Ausstellung am Centre National de Littérature: Lëtzebuergesch «eng Ried, déi vun allen am meeschten ëm ons klängt», Luxembourg, 2000.

¹² De Christian CALMES, Festrjedner beim 125. Anniversaire huet den historeschen Hannergrond am Detail kënnen duerstellen. Fir 2014 huet d'12e CG vun der Ecole Privée Sainte-Anne eng Ausstellung iwwer d'Heemecht ënner der Leedung vum Francine Deitz, Pol Didier a Carine Hoffmann organiséiert. Gläichzäitig huet de «Centre d'études et de documentation musicales» zesumme mat der Nationalbibliothék an hirer neier Publikatioun «De Litty - Les Carnets didactiques du Cedom» ënner der Leedung vum Museksprofessor Georges Urwald di ganz Nummer der Heemecht ausféierlech consacréiert.

¹³ 1852 gouf de «Gesang- und Musikverein» vum Kaploun J.B. Viktor Müllendorff mat Ënnerstëtzung vun der Gemeng gegrënnt, nodeems 1851 di nei Parkierch hir Uergel kritt hat. Doraus ass 1856 offiziell d'«Philharmonie Grand-Ducale et Municipale Ettelbruck» ervirgaang. 1854 ass d'Ettelbrécker Musekschoul gegrënnt ginn. Hiren éischten Inspekter war keen anere wéi de J.-A. Zinnen.

¹⁴ D'Statuten hu virgesinn, datt Concoursen tëscht den eenzelne Museken organiséiert ginn.

¹⁵ Ettelbréck war eng dynamesch Handelsuertschaft, déi zentral läit, hat zënter kuerzem eng Gare a war schonn 1848 fir e puer Deeg Sëtz vu Regierung a Ständeversammlung.

¹⁶ Folgend Gesangveräiner hunn deelgeholl: Capellen, Contern, Dummeldéng, Iechternach-Liedertafel, Iechternach-Turnveräin, Lëtzebuerg-Pafendall (Sang a Klang), Lëtzebuerg Clausener Pompjeeën, Nidderfeelen, Rollengergronn, Sandweiler, Steesel, Veianen a Wolz. Will DONDELINGER Zur Uraufführung der «Hémecht» in Ettelbrück. In: Philharmonie Grand-Ducale et Municipale Ettelbruck, 1852-1977.

¹⁷ Et ass net genee gewosst, wéini de Lentz d'Heemecht geschriwwen huet; d'Hypotheese leie bei 1850, 1855 an 1859. D'Melodie gouf réischt 1864 komponéiert. D'Noute mam Text si fir de Concert vum 5. Juni 1864 gedréckt ginn.

¹⁸ Dësen onvergiesslechen Dag ass vum Michel Rodange an engem Gedicht gewierdegt ginn («Zum Musikfeste in Ettelbrück»).

¹⁹ De Staatsminister Victor de Tornaco war sécher kee Patriot wéi de Lentz, soss hätt en sech an der Kris vun 1867, wéi Lëtzebuerg u Frankräich sollt verkaf ginn, net esou passiv verhal. Di meescht Politiker vun deemools waren Industrieller oder «hommes d'affaires», déi deemno wéi duerchaus bereet waren, hir Interessen am Kontext vun engem vun den dräi Nopeschlänner weider ze verfollegen.

²⁰ Vun 1815 bis 1932 war dat den «Wien Neêrlands Bloed», deen de «Wilhelmus» aus Rücksicht op di kathoulesch Südprovinzen ersat hat, well dësen ursprénglech e calvinistescht Kampflid géint d'Spuenier an zu Eiere vum Wilhelm vun Oranien aus de Joeren 1568/72 war.

²¹ Guy MAY, Kultur und Gesellschaft in der Bundesfestung und der Stadt Luxemburg (1815-1914), Luxembourg, Schortgen, 2013 S. 79-86.

²² 1914 huet e Regierungsbeamten an engem Bréif un e franséische Minister geschriwwen: «Le Grand-Duché ne possède pas à proprement parler d'hymne national». (ibid.)

²³ «Art. 6. La première et la dernière strophes du chant «Ons Heemecht» (...) constituent l'hymne national du Grand-Duché de Luxembourg.» (Loi du 27 juillet 1993)

²⁴ Paul ULVELING, Ons Hémecht Notre Patrie - Notre hymne national. In: Mémorial 1989, Publications mosellanes. S. 568-584. Dësen Artikel ass fundamental fir de Kontext, den Inhalt an di musikalesch Aspekter vun der Heemecht ze verstoen.

²⁵ Am Ganze waren et der 24 (Beispiller: «Wéi meng Mamm nach huet gesponnen», «De Feierwon», «An Amerika», «T'ass Fréijoer», etc.)

²⁶ Fir dem Lentz säi patriotescht Uleies ze verstoen, ass et der Wäert a sengem Gesamtwerk di entsprechend Gedichter ze liesen. Et ass den drëtte Band vun der Lëtzebuurger Literatur (Band I an II), 1980 bei Krippeler-Muller zu Lëtzebuerg erschéngen. D'Virwuert ass vum Evy Friedrich.

²⁷ 1939 ass eng fënneft Stroph entstan, a während dem Zweete Weltkrich eng sechst an eng siwent Stroph, wou d'Groussherzogin Charlotte, den Herrgott an d'Muttergottes ugeruff ginn.

²⁸ Moies hunn 1300 Grondschoukanner a Schülerinnen aus der Ecole Privée Sainte-Anne am Schoulhaff di éischt Stroph vun der Heemecht gesong, an den Nationalfaarwen rout-wäiss-blo ugedo. Si haten sech an de Konture vum Lëtzebuurger Land opgestallt.

Schoulkanner sangen d'Heemecht - 05.06.2014

Schoulkanner sangen d'Heemecht

De 5. Juni hunn d'Kanner aus der Ettelbrécker Primärschoul zesumme mat de Schülerinnen aus der Ecole Privée Sainte-Anne d'Heemecht gesongen. Fir déi Geleeënheet war eng grouss Kaart vum Lëtzebuurger Land an de Schoulhaff opgezeechent ginn, an där d'Sängerinnen an d'Sänger sech opgestallt haten.

Schoulkanner sangen d'Heemecht - 05.06.2014

Photos: Photoclub Ettelbréck

Photos: Photoclub Eitelbréck

Heemecht Boatrace

No dem Sange vun der Heemecht am Schoulhaff sinn d'Kanner mat hire selwer gebastelte klenge Schëffercher op der Uelzecht zou enger "Boatrace" ugetratt. Duerch d'Lous gouf eng Klass ermëttelt, déi en Ausflug an de Kloterpark op Veianen konnt maachen.

Boatrace - Gewënner

Gewënner vum Boatrace

D'Gewënner vum Boatrace sinn duerch d'Lous ermëttelt ginn, well net all Booter gläichzäiteg konnten an d'Waasser gelooss ginn. 2 Klassen hunn dunn en Dagesausflug an de Kloterpark op Veianen gemaach.

Concert "D'Heemechtskantate" - 05.06.2014

Photos: Photoclub Etrebréck

Concert

De 5. Juni 2014 gouf a Presenz vum Komponist, dem Pierre Nimax Senior, seng Heemechtskantate vun der Militärmusek an engem Chouer vum Conservatoire de Musique du Nord am CAPe opgefouert.

Le Concert «D'Heemechtskantate» a été donné par la Musique Militaire Grand-Ducale et par le Conservatoire de Musique du Nord le 5 juin 2014 au CAPe, en présence du compositeur Pierre Nimax Senior.

D'Musek vun der Heemecht

Der Text bestimmt die Form; dieses Grundgesetz der Vertonungskunst findet auch in unserer Nationalhymne ihre Anwendung, mit einer Ausnahme: den 4 Doppelversen im Text entsprechen 4 Perioden von 4 Takten in der Musik; der letzte Vers wird noch einmal wiederholt, so dass zusätzlich 4 Takte hinzukommen. Diese Wiederholung des Textes wird in der Musik zu einer Steigerung mit dramatischem Pathos entwickelt.

Die Melodie hat einen ruhigen Charakter. Der Musikologe Paul Ulveling hat auf die Gemeinsamkeit zwischen der ersten Viererperiode im Werk "Ave Verum Corpus" von Wolfgang Amadeus Mozart und dem Anfang der Luxemburger Nationalhymne hingewiesen.

Auszüge im Vergleich:

Ons Heemecht

Zimmer

Ave Verum

Mozart

Wir stellen fest, dass die Melodiekurve der Heemecht in der Tat fast identisch ist mit der ersten Periode bei Mozart, ohne dass damit der Verdacht auf Plagiat erweckt werden soll. Die Fortsetzung der Heemecht weicht aber dann vom "Ave Verum" ab und entwickelt die uns bekannten ruhig fließenden Wendungen. Interessant hervorzuheben ist vielleicht auch, dass die Grundstimmung der Heemecht - der Mozart-Referenz nicht unähnlich - eine etwas religiös gefärbte Eigenschaft hat, die sich in die Kategorie vom Kirchenchoral einreicht. Insofern bildet die Melodie eine übereinstimmende Einheit mit dem Text - vor allem in der letzten Strophe - wo die göttliche Hand zum Schutz der Nation heraufbeschworen wird, mit einem offensichtlichen Bekenntnis zum Kirchenstaat sowie zur Monarchie.

Die Melodie unserer Nationalhymne steht in C Dur (Do majeur) und ist durch ihren logischen strukturellen Aufbau den geltenden Regeln sowie den bekannten Gesetzen der klassischen Musik verbunden. Auch die Harmonisierung - also die Anreicherung von Akkorden - folgt den üblichen Konventionen der Tonsatzkunst von tonaler Musik mit dem entsprechenden Phrasenbau und ihren formbildenden Kadenzten.

Die logische Einfachheit der Melodie ist sehr einprägsam. Die Wiederholung der letzten Verszeile erfährt durch eine harmonische Wendung zur Tonart A Moll (La mineur) kurz vor Schluss eine sehr bewegende und pathosgeladene Färbung. Diese gefühlsgeladene Wendung verfehlt ihren Zweck nicht. Sie berührt uns zutiefst, indem sie unsere Gefühlswelt und den Gedanken vom Zusammenhalt als Luxemburger Volk bestärkt. Es wird hier die Erinnerung an heldenhafte Erlebnisse aus der Geschichte unseres Landes geweckt, sowie an bestandene Prüfungen gegenüber Unterdrückung und Gewaltherrschaft von fremden Nationen. Dies geschieht anhand von der Metapher der "Fräiheetssonn". Nach der detaillierten Analyse der Melodie der "Heemecht" präsentierte Claude Lenner 10 verschiedene Musikvariationen der "Heemecht" u.a. eine Techno-version, Discoverversion, Heavy Metalversion, Vogelgezwitscherversion, Pianobarambienteversion, galaktische Zukunftsversion, muhende Küheversion und als Elektrogitarrenversion nach Vorbild von Jimi Hendrix's Version der amerikanischen Nationalhymne.

Claude LENNERS

Nationalsymbole während des II. Weltkrieges

1939 feiert Luxemburg seine 100-jährige Unabhängigkeit.

Erinnerungsnadeln mit dem „Roude Léiw“ in verschiedenen Versionen werden angefertigt, dazu Abzeichen mit dem Bildnis des Herrscherpaares und von Erbgroßherzog Jean.

Handwerklich begabte Einwohner stellen Anstecknadeln her, indem sie den Kopf der Großherzogin oder den des Erbgroßherzogs aus Münzen ausschneiden und an eine Nadel löten.

Nachdem die Nazis Luxemburg besetzt haben, werden alle Symbole, die an die Unabhängigkeitsfeierlichkeiten von 1939 erinnern, entfernt und sogar zerstört. Alle Bilder der Großherzogin und der großherzoglichen Familie haben aus Schulen und öffentlichen Gebäuden zu verschwinden.

Mit seinem Verbot, Abzeichen zu tragen, die an die Unabhängigkeitsfeierlichkeiten oder an die Großherzogin erinnern, löst Gauleiter Simon den so genannten „Spéngelskrich“ aus.

Patriotisch gesinnte Luxemburger, welche das Abzeichen des „Roude Léiw“ oder eine aus Münzen hergestellte Anstecknadel mit dem Kopf der Großherzogin tragen, werden zum Angriffsziel deutscher Polizei und mieser luxemburgischer Verräter. Während Wochen sind regelrechte Straßenschlägereien aus der Hauptstadt zu vermelden.

Das Hissen der luxemburgischen Flaggen („roude Léiw“) ist verboten. Am Turm des

Photos: Pascal Nicolay

Palais in Luxemburg, wie sonst überall im Lande, wird die Hakenkreuzfahne aufgezogen.

Die rücksichtslose Entfernung des Nationaldenkmals „Gëlle Fra“ bringt die patriotisch gesinnten Luxemburger in Rage. Ihre Proteste werden jedoch regelrecht niedergeknüppelt.

Nicht nur gegen nationale Abzeichen richtet sich die Wut der Nazis und ihrer luxemburgischen Anhänger, sondern auch das Singen der Nationalhymne und aller Lieder, die einen nationalen Charakter tragen, wird verboten.

Hierunter fallen namentlich: „De Feierwon“, „De Wilhelmus“, „Lëtzebuerg de Lëtzebuenger“ und andere. Das Verbot wird sogar auf Kirchenlieder ausgedehnt, so dass die Lieder „Oh Mamm, léif Mamm do uewen“ und „Léif Mamm du helleg Kinnigin“ zu denjenigen gehören, deren Gesang unter Strafe fällt.

Sowohl das Tragen von luxemburgischen Abzeichen sowie das Singen verbotener Lieder sind als deutschfeindliche Kundgebung geächtet und werden dementsprechend bestraft.

Einige Beispiele: Am 18. September 1940 werden 10 Spieler des FC Niederkorn und 2 Frauen verhaftet und mit einer Gefängnisstrafe belegt, nachdem sie die Nationalhymne gesungen haben. Als sie Monate später aus der Haft entlassen werden, kommen Freunde und Bekannte nach dem Bahnhof Luxemburg, um sie mit dem Klang der „Heemecht“ zu begrüßen.

Daraufhin werden alle verhaftet, zu 2 Monaten Gefängnis verurteilt und ins Sonderlager Hinzert eingewiesen.

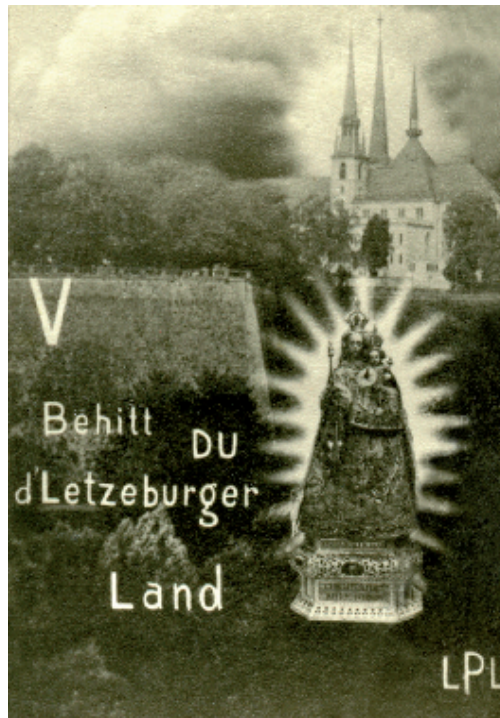
Im Oktober 1940 wird die gesamte Fußballmannschaft der Ortschaft Mertert verhaftet, nachdem sie die „Heemecht“ gesungen hat. Bei einer Pferdemusterung in Bettendorf werden 15 Einwohner verhaftet, weil sie den „Feierwon“ gesungen haben.

Junge Männer aus Huldigen kommen nach Hinzert, nachdem sie am 23. Januar 1941 den Geburtstag der Großherzogin gefeiert haben.

Die im Jahre 1941 vom Fotografen Alex Wagner-Krantz aus Ettelbrück entworfenen und hergestellten Fotomontagen, auf denen die Großherzogin und der Erbgroßherzog, mit der Karte des Luxemburger Landes als Hintergrund, dargestellt sind, erhitzen die Gemüter der Nazis. Der Fotograf und seine Frau kommen ins Konzentrationslager.

Die Großherzogin besucht in der Folge 40 Städte der USA. Durch ihren Charme gewinnt sie die Herzen der Amerikaner, zumal sie in bewegten Reden von den Zuständen in ihrer Heimat berichtet.

Im September 1940 hören die Luxemburger zum ersten Mal über BBC-London die Stimme ihrer Großherzogin.

Derartige Ansprachen werden in den nächsten Jahren mit einer gewissen Regelmäßigkeit über Radio ausgestrahlt. Durch ihre Reden ermutigt sie die Resistenzorganisationen in ihrem Wirken und verspricht ihrem Volk die Befreiung.

Auf einem Plakat, mit den Brustbildern der Staatshäupter im Exil, befindet sich ebenfalls das Bild der Großherzogin.

Großherzogin Charlotte wird im Exil zum Symbol der nationalen Resistenz. Sie wird am 29. August 1940 von König George VI und Premierminister Winston Churchill in London empfangen. Am 4. Oktober 1940, Empfang beim amerikanischen Präsidenten Roosevelt und seiner Gattin. Zwischen dem Präsidentenpaar und der Großherzogin kommt es im Laufe der Exil-Jahre zu einer herzlichen Freundschaft. Bei ihrem ersten Besuch sagt ihr der US-Präsident: „You have to put Luxembourg on the map“.

Auch die luxemburgische Fahne, auf einer in den USA herausgegebenen Briefmarke, findet allgemeines Interesse. Ebenso die erste Strophe unserer „Heemecht“, die ins Englische übersetzt worden ist.

Wenig bekannt sind die 3 während des Krieges zusätzlich getexteten Strophen der Nationalhymne (cf. Partitur auf der folgenden Seite).

Paul HEINRICH

Text 1-4: Michel Lentz
 Text 5: Onofhänggekeetsfeier 1939
 Text 6: Radio BBC London 1944
 Text 7: unbekannt

Ons Heemecht

Musck: Jean-Antoine Zinnen

1. Wou d'Uel - zecht due - rech d'Wi-sen zéit, duerch d'Fiel- sen__ d'Sau - er
 2. A seng - em donk - le Bë-scher-kranz, vum Frid - de__ stéll be -
 3. Ge - sank, Ge - sank vu Bierg an Dall, der Ierd déi__ ons ge -
 4. O Du do ue - wen dem seng Hand, duerch d'Welt d'Na - tiou - ne
 5. O du dem Prën - zen ën - ner - don, komm on - se__ Wënsch ent -
 6. Mir bleiw'n der Grouss-her - zo - gin trei, sou - laang de__ Bols - schlag
 7. O Här - gott seen onst klin-zecht Land, mir schwie ren__ Dir all

brécht. Wou d'Rief laanscht d'Mu - sel dof - teg bléit, den Him - mel Wäin ons
 waacht. Sou ou - ni Pronk an dei' - re Glanz ge - mit - tlech léif et
 dron. D'Léift huet en trei - e Wid-der-hall a jid - der Broscht ge -
 leed. Be - hitt Du d'Lët - ze - buer-ger Land vum frie - me Joch a
 géint. Am Son - ne - schäin looss ën - ner - gon, déi s du mat Muecht ge -
 geet. Ass si a - bléck - lech och net hei fir ons dach fest et
 Trei. Seen Papp a Mamm a seen all Kand, an Troun a Glaw hal

mécht. Dat ass onst Land fir dat mer géif, hei nid - den al - les
 laacht. Sâi Vol - lek frou sech so - e kann, an `t si keng ei - del
 don. Fir d'Hee-mecht ass keng Weis ze schéin, all Wuert dat vun er
 Leed. Du hues ons all als Kan-ner schonn, de fräi - e Geescht jo
 kréint. Du hues ons Léift an Trei ge-schwuer, hal iw - wer si deng
 steet. Si gleeft un eis wéi mir u si, un d'Land an u seng
 fräi. An Du gutt Mamm vu Lët - ze - buerg, wéi kënnt et a - nescht

won. Onst Hee mechts - land, dat mir sou déif an on - sen Hier-zer
 Dreem. Wéi wunnt et__ sech sou heem - lech dran, wéi ass `t sou gutt do -
 kléngt. Gräift ons an__ d'Séil wéi Him - mels - téin, an d'A wéi Fei - er
 ginn. Looss vi - ru__ bléck - en d'Fräi-heets-sonn, déi mir sou laang ge -
 Hand. A Fridd a__ Gléck ginn ni ver - luer am Lë - tze - buer-ger
 Trei. Duer - fir ver - giesst ons Char - lotte ni, duerch si gi mir rëm
 sinn. Du hël - lefs__ ons a Leed a Suerg, well mir Deng Kan-ner

dron. onst Hee mechts - land, dat mir sou déif an on - sen Hier-zer dron.
 heem, wéi wunnt et__ sech sou heem - lech dran, wéi ass `t sou gutt do - heem.
 blénkt, gräift ons an__ d'Séil wéi Him - mels - téin, an d'A wéi Fei - er blénkt.
 sinn, looss vi - ru__ bléck - en d'Fräi-heets-sonn, déi mir sou laang he - sinn.
 Land, a Fridd a__ Gléck ginn ni ver - luer am Lë - tze - buer-ger Land.
 fräi, duer - fir ver - giesst ons Char - lotte ni, duerch si gi mir rëm fräi.
 sinn, du hël - lefs__ ons a Leed a Suerg, well mir Deng Kan-ner sinn.

Natioun, Nationalitéit an national Symboler zu Lëtzebuerg am Laf vun der Zäit

Den Historiker vun haut hannerfreet, wat hannert dem abstrakte Konzept Natioun steet: Wellech Mënschen (*"en chair et en os"*, wéi den Historiker Marc Bloch sot) verstoppen sech hannert deem Konzept? Wat heescht Natioun aus der Siicht vun den Akteuren, vu politeschen an economeschen Interessegruppen, wat bedeit dat fir d'Relatiounen tëscht Individuen a Gruppen?

Den Nationalstaat Groussherzogtum Lëtzebuerg ass am Laf vun zwee Jorhonnerten, vun 1815 bis haut, entstanen als historesch Realitéit, huet eng Entwécklung vum Staat zum Nationalstaat matgemaach, wéi aner europäesch Staaten och. Dat ass net evident: Nëmme ongeféier 200 Nationalstaate sinn als solch vun der UNO unerkannt. Mee et ginn awer op d'mannst 8.000 Sproochen, déi uechter d'Welt geschwat ginn, also 8.000 potentiell Natiounen, vun deenen déi meescht op d'mannst bis elo net als Nationalstaat unerkannt ginn.

Dat war also net evident an trotzdem heescht dat net, dass et eng manifest destiny vum Groussherzogtum Lëtzebuerg gëtt, dass et souzesoe genetesch Grënn ginn, firwat Lëtzebuerg an net den Hainaut oder de Brabant zum Nationalstaat goufen. Lëtzebuerg war net méi an net manner destinéiert zu engem Nationalstaat ze ginn wéi den Hainaut, wéi de Brabant, wéi d'Flandre, déi et bis elo jo nach net zum Nationalstaat bruecht hunn.

Wéi ass den Nationalstaat entstanen? Ech plädéieren dofir, Nationalstaaten ze analyséieren:

1. Als politesch Gruppéierung vu Mënschen, déi sech bekämpfen, fir de Pouvoir am Staat ze iwwerhuelen an auszeüben.

2. Fir déi Muecht am Staat ze kréien, entwécklen déi politesch Gruppéierungen eng intensiv politesch Mobiliséierungsarbecht, si stäipe sech op Handlungsformen an Argumenter (historesch, kulturell, linguistes, territorial, dynastesch), si beruffen sech op national Symboler, déi hir Fuerderunge rechtfertegen. Eemol un der Muecht, bauen se déi Symboler vu kol-

lektiver Identitéit aus. Si erfënnt Grënn, firwat déi politesch Gruppéierung mat Numm Groussherzogtum Lëtzebuerg eng Natioun ass, wellech Kritären dat beweise giffen.

3. Eng Natioun muss awer och analyséiert ginn als soziale Grupp, deen et fäerdegréngt ëmmer méi Schichte vun der Bevëlkerung ze integréieren, u sech ze bannen duerch en Ensembl vu Rechter a Pflichten an engems vu Loyalitéits- a vun Zougehéregkeetsgefille, déi d'Leit soss vis-à-vis vun der Famill, vun der Uertschaft an där se gelieft hunn, vun der reliéiser Gemeinschaft empfonnt hunn. National Symboler, déi iwwer d'Education nationale, iwwer Commemorationen, Monumenter, Muséen, Literatur, Geschichtsbücher, staatlech Ritualer diffuséiert ginn, schafe Bindungen zu dëser neier nationaler Gemeinschaft.

4. E wiesentlechen Aspekt fir d'Geschicht vum Lëtzebuerger Nationalstaat ze verstoen ass deen hei: Et brauch eng politesch Gruppéierung, déi sech gär d'Form vun engem Staat gëtt, den Accord vun engem Arbiter, vun engem ieweschte Riichter, an dat ass déi international Gemeinschaft; haut ass et d'UNO, 1815, 1839, 1867, 1918-19 woaren et d'europäesch Groussmacht, déi dat decidéiert hunn.

5. Wat oft vergiess gëtt, och eng Natioun ass de Produit vun internationale Bezéiungen a Phänomener, vu kulturellen Transferten, sief et international Migrationen, sief dat Phänomener wéi d'Industrialiséierung, d'Entwécklung vum Sozialstaat, Demokratiséierung vum Wahlrecht, Ausbreede vun der öffentlecher Schoul oder awer Wirtschaftskrisen a Kricher. Nationaliséierung an Internationaliséierung hänken zesummen. Ee Beispill: D'Scolarisation, d'Alphabetiséierung an d'Diffusion vun der Press ëm 1900 féieren engersäits dozou, dass eng öffentlech Meenung entsteet, déi ëmmer méi an nationale Kategorien denkt, mee de Lëtzebuerger Zeitungslieser kuckt awer och duerch déi Lektür iwwer säin nationalen Tellerand. An eis heiteg Zäit ass grad am Kader vun der europäescher Unificatioun an der Globaliséierung duerch esou widerspréchelech Phänomener wéi Denationaliséierung a Renationaliséierung, durch Internationalismus an Nationalismus, duerch Deethniséierung a Reethniséierung charakteriséiert.

Et ass keen Zoufall, dass d'Heemecht, an der selwechter Phase vu Renationaliséierung, no 1984 (Lëtzebuenger Sprooch), no 1989 (150 Joer Onofhängegkeet), nom 50. Anniversaire vum der Personenstandsaufnahme an dem Generalstreik 1991 an 1992, dann 1993 offiziell per Gesetz zur Nationalhymn deklaréiert gëtt. Si war 1972 am Gesetz zu den emblèmes nationaux nach vergiess ginn (Wopen, Fändel).

Eréischt 1993 misst ee soen: D'Geschicht vun der Nationalhymn verleeft parallel zur Geschicht vum Nationalstaat.

Wéi de Guy May schreift, ass bis zum 2. Weltkrich net kloer, wellech dann elo d'Nationalhymn ass: Wilhelmus, Feierwon oder Heemecht. Am Ufank gëtt souguer oft déi hollännesch Hymne gespilt, z. B. bei der Aweigung vun der Sekundärbunn Fiels-Cruchten (17. Februar 1882), wou eng lëtzebuergesch an déi hollännesch Hymne (Wien Neerlands Bloed) ze héiere woaren. Hymnen déi am 19. Jorhonnert als Nationalhymn bezeechent goufen, sinn den Hämmelemarsch, de Wilhelmus an de Feierwon. Vun 1881 bis 1914, fir d'Fest vum Groussherzogsgebuertsdag (dat jo och réischt lues a lues an offiziell 1947 zum Nationalfeierdag erkläert gëtt), hunn 127 Concerte stattfonnt: 96 Mol ass de Wilhelmus (deen haut nach bei all Optrëtt vum Grand-Duc oder vun engem Member vun der groussherzoglecher Famill gespilt gëtt), 32 Mol de Feierwon, 29 Mol d'Heemecht gespilt ginn.

Déi stoark Präsenz vum Wilhelmus symboliséiert d'Zentralitéit vun der Dynastie an der Muechtstruktur am 19. Jorhonnert. De Feierwon ass populär grad an senger antipreisescher Ëmformuléierung no 1870, virun 1914 an an den 30er Joren. Den 2. Abrëll 1914 schreift den deemolege Staatsminister Paul Eyschen un de franséischen Ambassadeur zu Lëtzebuerg, Armand Mollard: *"Je m'empresse de porter à votre connaissance, Monsieur le Ministre, que le Grand-Duché ne possède à proprement parler, d'hymne national officiel. Dans les occasions officielles c'est le Wilhelmus, l'hymne dynastique de la Maison d'Orange-Nassau qui en tient lieu."*

No der neier Constitutioun vun 1919 an der Aféierung vum allgemenge Wahlrecht an der Souverainitéit vun der Natioun setzt sech ëmmer méi d'Heemecht duerch,

de Wilhelmus gëtt net méi, wéi virun 1914 heiansdo, als Nationalhymn bezeechent, mee d'Konkurrenz vum Feierwon bleift.

Fir de Batty Weber gëtt et 1933 ëmmer nach 2 Nationalhymnen, de Feierwon an d'Heemecht: *"Der Feierwon ist Abwehr und die Hemecht ist Beglücktheit."* Iwwer déi lescht Strophe vun der Heemecht: *"Und trotzdem gehen die holperigen, geschraubten Verse uns heute nicht über die Lippen, ohne dass uns das Herz vor patriotischem Solidaritätsgefühl höher schlägt. O du do uewen dem seng Hand ist für viele in feierlichen Stunden ein richtiger Gebetersatz, Bürger, die nie in eine Kirche gehen, werden bei dieser profanen Anrufung dessen, der die Nationen durch die Welt leitet (...) andächtig gerührt und möchten hinknien und die Arme gegen Himmel breiten (...). - Wir haben bekanntlich zwei Nationalhymnen, zum Abwechseln, je nach der Stimmung. Sind wir aggressiv begeistert, singen wir den Feierwon, sind wir elegisch begeistert, so entströmt unsern Herzen die Hemecht."*

Wéi fir d'Lëtzebuenger Sprooch, wéi fir den Nationalfeierdag ass den Zweete Weltkrich wuel déi wichtegst Zäsur, well heen, wéi fir déi aner westeuropäesch Länner, zu engem neie Grënnungsmythos vun der Lëtzebuenger Natioun féiert. D'Heemecht setzt sech definitiv als Nationalhymn duerch an am Exposé des motifs vum Gesetz vun 1993, dat dës Entwécklung ofschléisst, gëtt d'Hymn an den direkten Zesammenhang mam Grënnungsmoment gesat: *"En 1991, cinquante ans après la signature de la loi du 10 octobre 1941, le législateur a déjà coulé dans des lois la réglementation officielle sur les emblèmes nationaux ainsi que le régime des langues spécifique du Grand-Duché. Or il importe de suppléer une lacune en conférant un statut légal et une protection à l'hymne national, étant donné qu'il est indéniable que celui-ci fait partie des éléments qui symbolisent, à l'instar des emblèmes, notre souveraineté et l'identité propre de la nation luxembourgeoise."*

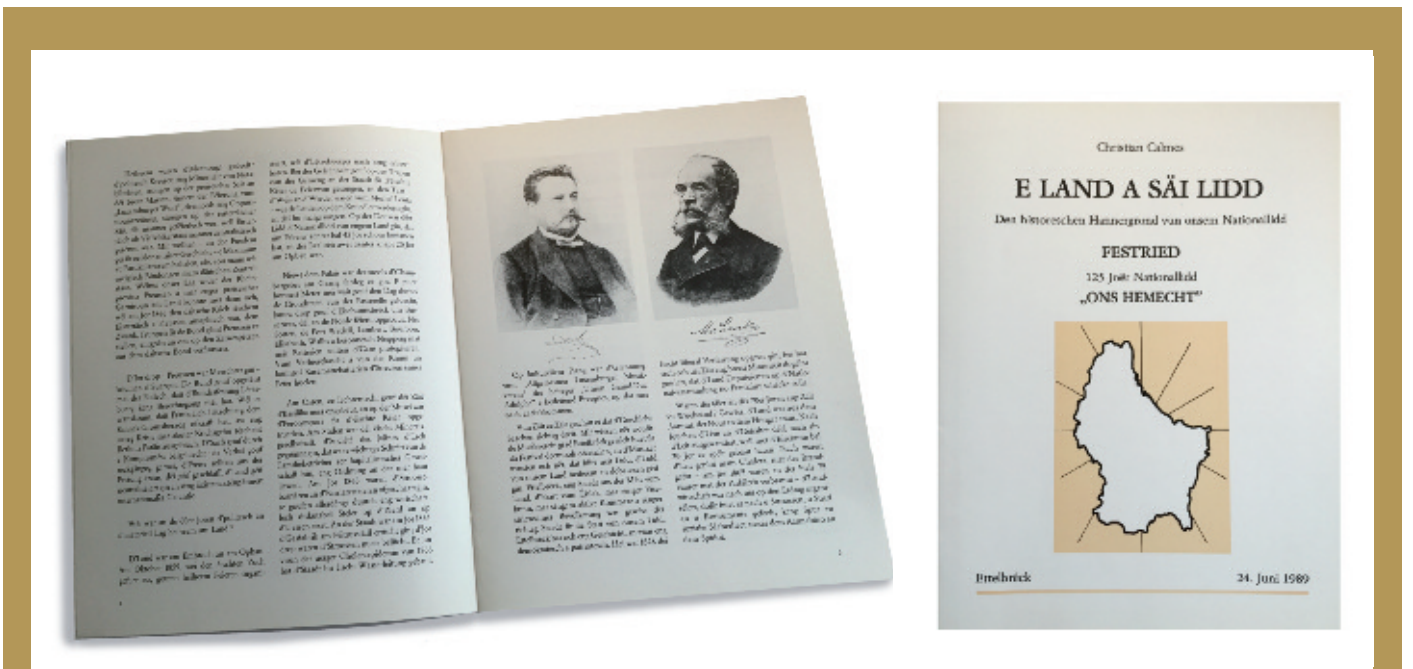
Denis SCUTO

Concert Ettelbrécker Musek - 09 & 10.05.2014

Photo: Frament

De Concert vun der Philharmonie Grand-Ducale et Municipale vun Ettelbréck, den 9. an 10. Mee 2014, stoung ganz am Zeeche vun de Feierlechkeeten.

Brochure 125 Joer «Ons Heemecht» (éditée en 1989)

Si vous souhaitez compléter votre collection des publications de la Ville d'Ettelbruck, vous avez la possibilité de récupérer dans les limites des stocks disponibles une brochure sur le 125e anniversaire "Ons Heemecht", fêté le 24 juin 1989. Envoyez tout simplement un email à communication@ettelbruck.lu. La brochure sera disponible à l'Accueil de l'Hôtel de Ville.

André Grosbusch

Ried zum Ofschlossconcert (20. Dezember 2014)

Här Paschtouer, Här Buergermeeschter,
léif Deputéierten, dir Dammen an dir Hären,

Dëse Concert ass de kréinenden Ofschloss vun de Feierlechkeeten zum 150. Anniversaire vun der Uropféierung vun der Heemecht hei zu Ettelbréck, de 5. Juni 1864. Ech wëll hei ausdrécklech den Organisateure gratuléieren, datt si duerch de Choix vun de Lidder an Uergelwierker e wichtege Aspekt vun eiser nationaler Identitéit ervirhiewen, an zwar hir reliéis Dimensioun, där hir Verknëppung mat de weltleche patriotesche Lidder duerch d'Ofwiesslung am Concert rëmgespigelt gëtt. D'Ettelbrécker Kierch bitt heifir den ideale Kader.

D'Léift zur Heemecht war besonnesch an de leschten 170 Joer tatsächlech enk verbonn mat der Devotioun zur Tréischterin, a béid hunn ouni Zweifel am 2. Weltkrich hiren Héichpunkt fonnt. D'Fro ass berechtigt, ob de Marienkult net schonn zënter Joerhonnerten déi spirituell Basis vum Patriotismus am 19. an 20. Joerhonnert preparéiert hat.

Am éischten Deel trëtt de Männerchouer op, zesumme gesat aus der Ettelbrécker Lyra, ënner der Direktioun vum Marion Michels, an dem Dikrecher Sängerbond, dirigéiert vum Raymond Majerus. Am zweeten Deel gëtt de gemëschte Chouer vun den Nordstadgemengen Colmar, Schieren, Ettelbréck, Ierpeldeng, Dikrech, Bettenduerf souwéi vu Reisduerf vum Léon Lassans, vum Sandy Flies a vum Marcin Wierzbicki dirigéiert. Op der Uergel spillen de Joe Lahos, den Tom Schreiner, de Maurice Clement an den Aly Schartz.

Dir Dammen an dir Hären, erlaabt mer, di wiesselhaft Geschicht vun eiser OKTAV kuerz ze ëmräissen. D'Muttergotteswallfahrt geet zrëck op d'Joer 1624, wéi Studenten aus der marianescher Kongregatioun vum Jesuitekolléisch mam Pater Jacques Brocquart eng Immaculata-Statu baussent der Festung um Fouss vun engem Kräiz opgestallt hunn. Et war eng Kopie vun der Muttergottesstatu vu Montaignu am Brabant, wou 20

Joer mi fréi e Mann dës virun eng al Eech gestallt huet, déi ausgesinn huet wéi e Kräiz.

Et ass d'Zäit vun der Géigereformatioun a vum Drëssegjäerege Krich, deen och an de spueneschen Niederlanden zu Hongersnout a Pescht geféiert huet. Besonnesch nom katastrophale Joer 1636 sinn ëmmer méi Pilger bei d'Tréischterin komm, fir déi méttlerweil eng éischt Kapell um Glacis gebaut gi war. Duerch Heelungen, wéi zum Beispill déi vun der dafstommer Duechter vun engem héichgestallte Member vum Provinzialrot, ass d'Gnadenbild vu Lëtzebuerg wäit iwwert d'Grenzen eraus bekannt ginn. 1666, wéi d'Pescht nei ausgebrach war, huet d'Stad Lëtzebuerg der Consolatrix Afflictorum de Schlëssel vun der Festung iwwerrecht an zur Schutzpatréinesch vun der Stad erhewen; 1678 hunn di dräi Stänn vum Herzogtum a vun der Grofschaft Chiny si zur Patréinesch vun der ganze Land «Patrona Patriae Luxemburgensis» erwielt. Dräi Joer drop gouf di éischt Oktav de 4. Sonndeg no Ouschteren organiséiert an huet no an no di traditionell Wallfahrt op Avioth, wat zënter 1659 net méi zu Lëtzebuerg gehéiert huet, an de Schied gestallt.

Am 18. Joerhonnert hunn di barock Frëmmegkeet an domat och d'Wallfahrte staark nogelooss, de Jesuitenerde gouf verbueden, ma d'Pateren haten nach just virun hirem Depart de schéine Votivaltor aus Fer forgé zu Orval hierstelle gelooss. Enner dem éisterräichesche Keiser Joseph II, engem typesche Vertrieder vun der Aufklärung, goufen d'Prëssessiounen verbueden. Konnten dunn nach d'Lëtzebuurger de Verbuet ëmgoen, andeems se d'Statu vun der Muttergottes an enger Päerdsutsch duerch d'Stad geféiert hunn, sou war dat an der franséischer Revolutioun net méi méiglech. D'Glaciskapell gouf zerstéiert, an de ganze Mobilier versteet. Iwwerall goufen d'Mariestatuen aus dem öffentleche Raum an esouguer an de Kierchen ewechgeholl, an d'Oktav gouf verbueden. - De schlauen Napoleon awer, deen iwwerens de 15. August gebuer ass, huet sech beléift gemaach, wéi en der Tréischterin hire Schlëssel vun der Stad, deen de Buergermeeschter Jean-Baptiste Servais em wollt iwwerreechen, net ugeholl huet, mat der Bemierkung, e wier jo a gudden Hänn.

An de Joere vun der belscher Verwaltung 1830-39 gouf

d'Festung, déi jo nach vum hollännesche Kinnek-Groussherzog kontrolléiert gouf, fir d'Pilger gespaart. Réischt no 1842 konnt den apostolesche Vikar Jean-Théodore Laurent d'Marieveréierung rëm richtig lancéieren. Si ass ëmmer méi e feste Bestanddeel vum Lëtzebuenger Nationalgefill ginn. Schonn 1851 gouf d'Oktav am Lëtzebuenger Wort als «religiöses Nationalfest» bezechent. Allerdéngs hu weder di protestantesch Groussherzogen nach di liberal politesch Autoritéiten un der Schlusspréssessioun deelgeholl. Wéi eis Dynastie duerch déi portugisesch Fra vum Wëllem IV, der Marie-Anne vu Bragança kathoulesch ginn ass an d'Groussherzogin Marie-Adelheid 1913 op der Schlusspréssessioun matgoung, huet de Staatsminister Eyschen präziséiert, d'Herrscherin wier als Privatpersoun dobäi. De Klerus an d'Lëtzebuenger Wort hunn hir Präsenz awer als Bewäis vun der iwwerfälliger Symbios Vollek, Kierch an Troun gelueft. Datt an der Kris vun 1918/19 d'Onofhängegkeet vu Lëtzebuerg konnt gerett ginn, hu muench Lëtzebuenger der Intercessioun vun der Tréischterin zougeschriwwen. 1922 gouf d'Oktav wéinst dem grouse Pilgerandrang op 2 Wochen ausgedehnt.

De Rousekranz ass awer ni esou vill gebiet ginn, wéi an der schwéierer Zäit vum 2. Weltkrich, wou d'Lëtzebuenger Geeschtlech patriotesch agestallt a mat hire Porkanner solidaresch waren. Eng Partie Geeschtlecher koumen an d'KZ, oder goufen souguer higeriicht.

D'Tréischterin an d'Grande-Duchesse Charlotte ware ville Lëtzebuenger, déi gelidden hunn, eng kostbar Stäip.

E leschte groussen Héichpunkt vun der Oktav war den Tricentenaire vun 1966.

1978, also 300 Joer no der Erwielung vun der Tréischterin zur Patrénesch vum Land, ass ënner dem Impuls vum Deche Jean Heinisch amplaz vun engem Monument eng Stéftung fir Mënsche mat enger schwéierer Behënnerung an d'Liewe geruff ginn, déi sech am Laf vun de Joeren op e puer Siten hei am Land mat Ënnerstëtzung vum Staat ganz gutt entfaalt huet. Sou wéi de Patriotismus huet och d'Oktav zënterhier massiv ofgeholl, an trotzdem wonnert een sech, datt an eiser postmoderner Zäit nach relativ vill Pilger de Wee net nëmmen op de Mäertchen, ma och an d'Kathedral an an d'Bicherzelt fannen.

Fir d'Kierch vu Lëtzebuerg bleift d'Oktav de liturgeschen a spirituellen Héichpunkt vum Joer.

Et gesäit een, datt et an der Vergaangenheet mat der Oktav op an of gaang ass. Vläch ass d'Zukunft jo nach fir Iwwerraschung gutt. Jiddefalls ass de Phänomen vum Pilgeren, besonnesch zu Fouss, haut erëm um Kommen.

Eise Concert gëtt ageleet mam Dom Paul Benoît sengem **Prélude zum Ave Spes Nostra**.

Den Dom Benoît war Benediktiner zu Klierf an Uergelkomponist, deen sech iwwert d'Gregorianik eraus bei den Impressionisten Debussy a Ravel inspiréiert huet. Säi Wierk gouf vun eisem fréieren Organist dem Carlo Hommel editéiert an interpretéiert.

Duerno héiere mer den **Ave Spes Nostra**, also e Grouss un d'Muttergottes als eis Hoffnung. E gouf komponéiert vum Heinrich Oberhoffer, Professor an der Stater Museksschoul, Organist an der Kathedral zënter 1866 an Auteur vum éischte Gesangbuch vun der neier Diözese. Mir si matzen an der Zäit vum Cäcilianismus, deen sech un der Vokalpolyphonie vum Palestrina an Orlando di Lasso hirem A-cappella-Stil inspiréiert. Den Ave Spes nostra ass e Grouss un d'Muttergottes, déi a voller Fräiheet Jo zu Gott gesot huet.

Nom Jean-Paul Majerus sengem **Tréischterin am Leed**, wou de Mario Gaul den Text geschriwwen huet, héiere mer de **Beatus Homo qui audit me**, och vum Oberhoffer. Den Text staamt aus dem Buch vun de Proverben: «Glécklech ass de Mënsch, deen op mech héiert (...) Deen, dee mech fënnt, fënnt d'Liewen.»

Mir kommen elo zum Nationalfeierdag. Zu Lëtzebuerg war den Te Deum bis 2013 den offiziellen Héichpunkt vu Groussherzogsgebuerdsdag. Dëst Gebiet geet zréck op déi burgundesche Zäit, also op d'15. Joerhonnert. Di dräi nächst Lidder gehéieren zum klassesche Repertoire vun eisem Te Deum.

Den **Da Pacem** (Gëff de Fridden!) ass eng vun dem Jean-Pierre Schmit, dem Dirigent vum Männerchouer aus der Kathedral, sengen schéinste Kompositiounen aus der Zäit vum 2. Weltkrich. Et ass ëmmer erëm ergräifend ze spieren, wéi d'Kombinatioun vu grousser

Photos: Photoclub Eitelbréck

Nout mat déiwem Glawen d'kënschtlersch a musikalesch Kreatioun befligelt.

Den **Domine Salvum fac** geet zréck op d'Aalt Testament, wou d'Vollek Israel Gott urifft, hire Kinnek David ze retten. Gläichzäiteg gëtt Gott gefrot, eist Gebiet ze erhéieren. Schonn am fréie Mëttelalter spillt dëse Motet eng bedeitend Roll an der franséischer Monarchie. Et gëtt zënterhier onendlech vill Versiounen fir Herrscher aus allmëigleche Länner. Hei héiere mer eng Kompositioun zu Eiere vum Groussherzog Henri vum Marc Dostert.

Ir mer duerno un e Block vu patriotesche Lidder kommen, spillt de Maurice Clement eng Improvisatioun op der Uergel.

Zum Gedicht vum Willy Goergen **Fir d'Fräiheet** huet den Henri Pensis, den éischten Dirigent vum RTL-Orchester, d'Melodie komponéiert. Hei geet et ëm d'Dankbarkeet fir Onofhängegkeet, Fräiheet, Recht a Fridden.

Beim Lidd **An Amerika/Vu mengem Dueref goug ech hier** ass et dem Michel Lentz, a sécher och sengem Jong dem Edmond Lentz, deen d'Melodie komponéiert huet, drëm gaang, d'Lëtzebuurger dovun ofzehalen, an Amerika auszewandern, grad an der Zäit wou d'Lëtzebuurger Natioun sech jo amgang war ze fannen an opzebauen. Mir wëssen awer net, ob dëst sentimentaalt Lidd vill Leit heigehal huet. Vläch huet et di zwee Lentzen awer getréischt, wéi se 1875 gewuer gi sinn, datt am Ohio e bedeitende Kult zur Lëtzebuurger Consolatrix Afflictorum ugaang ass, deen iwwregens bis haut an der Basilika vu Carey weiderbesteeft.

De Laurent Menager, vun deem mer duerno **Heemechtsloft** héieren, ass nieft dem Zinnen den anere groussen Nationalkomponist, souwuel fir weltlech wéi fir sakral Musek. Den Text ass vum Michel Lentz.

Duerno héiere mer dem Lentz säi **Feierwon** an engem véierstëmmege Arrangement vum Jean-Pierre Schmit. Nom Hämmelesmarsch a virun der Heemecht ass de Feierwon direkt zu engem Nationalidd avancéiert; e gouf um Knuedler uropgefouert, wéi 1859 den éischten Zuch zu Lëtzebuerg eist Land no baussen opgemaach huet; mëttlerweil kommen d'Leit net nëmmen hier aus Frankräich, Belgie, Preisen, ma aus allen Häre Länner, fir Undeel un eiser Zefriddenheet ze hunn.

De Jean-Pierre Beicht staamt aus enger Museker- a Kënschtlerfamill a war bis zu sengem Doud 1925 Organist an der Kathedral; vun him héiere mer méi e martialescht Lidd mam Titel: «**U Lëtzebuerg**», inspiréiert vum Lentz a vum Siggy Koenig.

Zum Ofschloss vum éischten Deel interpretéiert den Tom Schreiner dem Laurent Menager säin **A la mémoire de Jean l'Aveugle**, also en Hommage un de Jang de Blannen, deen am 19. Joerhonnert eise mëttelalterlechen Nationalheld gouf.

An der Zwëschenzäit huet sech de gemëschte Chouer opgestallt.

Och hei e kleng Jubiläum: Viru 50 Joer huet d'Maîtrise vun der Kathedral duerch hiren Dirigent René Ponchelet di éischt Meedercher a Fraen opgeholl. De Succès war esou grouss, datt Bedenke vun eenzelne Kleriker séier verflu waren.

Mir kommen zréck op Groussherzogsgebuertsdag. Nom **Jubilate Deo** vum Jean-Pierre Schmit an dem **In te Domine Speravi** vum Carlo Hommel héiere mer bal 70 Joer no der Befreiung den impressionanten **Domine Salvam fac Magnam Ducem Nostram Carolam**, deen den Albert Leblanc extra fir den éisch-

te Groussherzoginsgebuertsdag, den 23. Januar 1945, komponéiert huet. D'Grande-Duchesse Charlotte selwer war dunn nach net erëm aus dem Exil.

Den Albert Leblanc war e ganz bescheidene Mann, deem ech als Kand an der Oktav eng Kéier op d'Fanger an d'Féiss gekuckt hunn, wéi en seng eege Variatiounen op **Klagt in Leid** gespillt huet; bei deem musikalesche Freedefier koum ech aus dem Staunen net eraus. Scho mat 14 Joer huet den Albert Leblanc an der Oktavmass vu sengem Dekanat Neufchâteau d'Uergel vun der Kathedral eng éischte Kéier gespillt. 9 Joer drop, 1926, ass heen Organist vun der Kathedral ginn, an ass et bis zu sengem Doud 1987 mat Läif a Séil bliwwen. Hee krut mam Ettelbrécker Organist Carlo Hommel e wierdegen Nofolger.

Mir héieren elo 4 bekannt Oktavlieder:

O Patriae Patrona vum Jean-Pierre Beicht gouf vum René Ponchelet harmoniséiert. Et ass eng Erënnerung u 1678. Duerno de wonnerschéine **Maria Mater Jesu** vum Beicht, **Du Königin der Engel** vum Menager a schliisslech **Léif Mamm ech weess et net ze son** vum Jean-Pierre Schmit. Hei handelt et sech em eng véierstëmmege Kompositioun op den Text vum Wëllem Weis, déi kuerz nom Krich entstan ass. Déi éischt Melodie vun dësem Lidd gouf 1938 vum Gilsdrefer Paschtouer Jos Biver geschriwwen. Si ass no deem méi alen «O Mamm léif Mamm du uewen» dat meescht gesongent Muttergotteslied zu Lëtzebuerg. An dësen

zwee Lidder fusionéieren d'Muttergottesfrëmmegkeet mat der Léift zur Heemecht.

No enger **Sortie brève** a Variatiounen op der Uergel vum Dikrecher Komponist, Organist an Dirigent Jos Kinzé, interpretéiert vum Aly Scharz, séngt de Chouer dem Jos Kinzé säi **Wilhelmus**.

Den ursprénglechen hollännesche Wilhelmus gëllt als di eelst Nationalhymn; e geet zréck op dem Wilhelm vun Oranien, dem Schweiger säi Widderstand géint Spuenien am 16. Joerhonnert. 1919 huet den Nik Welter eng Lëtzebuerger Versioun vum Wilhelmus geschriwwen, déi no der Hochzäit vun der Grande-Duchesse Charlotte an dem Prënz Félix op Groussherzogsgebuerdsdag den 23. Januar 1920 uropgefouert gouf an haut nach als groussherzoglech Hymn bei offiziellen Uläss gespillt gëtt.

Duerno héiere mer **Mäi Land ass mäi Liewen**. Zum Text vum Michel Lentz huet den Organist a Militärmuseker Albert Thorn d'Melodie geschriwwen.

De Schluss vun eisem Concert steet ganz am Zeeche vun der Liberatioun 1944 an 1945, a vun eiser Dankbarkeet zu den Amerikaner an hiren Alliéierten. Op der Uergel spillt de Joe Lahos d'**Evocation des hymnes** vum Carlo Hommel, wou mer d'Nationalhymne vun England, Frankräich, USA a Lëtzebuerg rëmerkennen.

Di amerikanesch Nationalhymn huet mat der Heemecht gemeinsam, datt se sech fir d'éischt iwver

Joerzénkten agebiergert huet, ir se 1931 vum Kongress officialiséiert gouf. D'Heemecht ass jo réischt 100 Joer nom Lentz sengem Doud gesetzlech festgeluecht ginn. Den Text vum **Star Spangled Banner** ass vum Francis Scott Key, deen d'Victoire vun den Amerikaner géint d'Engländer an der Schluecht ëm de Fort Mc Henry bei Baltimore de 14. September 1814 beséngt. Et sinn also genee 200 Joer hir, datt trotz schwéiere Bombardementer den amerikanesche Fändel moies iwver dem Fort geflattert ass. Fir d'USA war dat di definitiv Emanzipatioun vu Groussbritannien. D'Melodie staamt vum John Stafford Smith.

Déi déi besonnesch de gefalenen Amerikaner och nach 10 Joer no dem leschte grouse Remembrance Day zu Ettelbréck wëlle gedenken, kënnen op d'mannst a Gedanken di rechts Hand op d'Häerz halen, esou wéi et an den USA Brauch ass.

Iwwer d'**Heemecht** ass dëst Joer scho genuch gesot ginn. Mir héieren di 4 Strofen, a schlësse mat engem Chrëschtlied.

Ech wënschen lech geseente Chrëschtdeeg an e gudde Rutsch an d'Neit Joer!

Wann der rausgitt, kënnt der en Don fir e gutt Wierk an de Kierfche leeën. Ech soen lech Merci.

André GROSBUSCH

Wanderausstellung «Heemecht»

Wissenswertes über die historische Wanderausstellung der Ecole Privée Sainte-Anne

Die Schülerinnen Ying Mei Liu, Anne Logtenberg, Carole Mersch, Julia Pereira Ricardo und Lynn Weber der 12CG der École Privée Sainte-Anne in Ettelbrück haben sich im Rahmen eines schulisch geförderten Projektes mit der Uraufführung der „Heemecht“ am 6. Juni 1864 in Ettelbrück befasst. Auftraggeber des Projektes war die Gemeinde Ettelbrück. Betreut wurden die Schülerinnen seit September von den Lehrerinnen Francine Deitz-Schroeder, Carine Hoffmann und Mireille Reuter-Schmit.

Der erste Teil des Projektes ist eine historische Wanderausstellung. Sie umfasst zehn Roll-ups zu verschiedenen Themenbereichen. Biographien wurden über Michel Lentz, den Dichter der „Heemecht“, sowie Jean-Antoine Zinnen, den Komponisten der „Heemecht“, angefertigt. Anschließend wurde der historische Hintergrund, das heißt die nationale und internationale Lage des Landes, auf dem sich die „Heemecht“ entwickelte, beleuchtet. Dass die „Heemecht“ aber nicht von vornherein das unumstrittene Nationallied der Luxemburger war, wurde erklärt,

indem Inhalt und geschichtlicher Kontext der Konkurrenzlieder („Hämmelsmarsch“, „Feierwon“ und „Heemecht“) gegenübergestellt wurden. Die Frage drängte sich auf, weshalb gerade Ettelbrück als Ort der Uraufführung ausgewählt wurde. Diese wurde ebenfalls in der Ausstellung erörtert. Außerdem wurde durch Bild- und Textmaterial ein kleiner Einblick in die 100-Jahrfeier, 125-Jahrfeier und 150-Jahrfeier ermöglicht.

Zum Gelingen der Ausstellung haben die Herren Arthur Muller, der die Schülerinnen mit eigenem Bild- und Textmaterial unterstützte, sowie Théo Krier und Fons Schmit, die die luxemburgischen Texte verbessert haben, merklich beigetragen. Ein besonderer Dank gilt auch Frau Nicole Sahl aus dem Centre National de la Littérature, die den Schülerinnen ermöglicht hat Fotos zu nehmen, zum Beispiel von der Taschenuhr von Jean-Antoine Zinnen oder der handschriftlichen Übersetzung der „Heemecht“ von Michel Lentz ins Französische. Für diese Fotos war der Lehrer Pol Didier zuständig.

MICHEL LENTZ: DICHTER VUN EISER NATIONALHYMN

Den Dichter a Komponist Michel Lentz gouf den 21. Mee 1820 als Jong vum Bäckermeeschter Jean-Pierre Lentz an der Chimaysgaass zu Lëtzebuerg gebuer.

(1) Plack op sengem Himmelsdauwe

No der Primärschoul an engem Ofschloss 1840 am Kolleisch goug hie fir ee Ior op d'Université Libre de Bruxelles, fir Philologie ze studieren.

D'U singer Pensoun sollt hien net vill profitieren, well schonn ee Ior duerno, de 7. September 1893, sberft hien, bal bliam.

(2) Michel Lentz am Alter

(3) Graf vum Michel Lentz am Nikloskerche

D' Regierung huert him e Staatsgegriffes reservéiert. Um Nikloskerficht sollt hie seng lescht Rou fannen.

Op senger Dondeloud war de Lëtzebuurger Fändel ausgehree, an de Staatsminister Paul Eyschen huert hien a sengem Noraff esou geidert

(4) Staatsminister Paul Eyschen

“Mir danken dem Michel Lentz fir dat Stäck Aarbecht vu folzeg Ior, wou hien, ewit den Dicks, an eiser hander Sproch gehunnert a gëfelt huert, fir doraus een esuerne Reed ze schmidden em dat Lëtzebuurger Vollek. Haut ass eis Sproch, zënter dass se geschriw wien a gedreckt gëtt, dat Band, wat d' Lëtzebuurger och fir d'Zukunft zesammenhält. Aarm a Räich, bei am Land an och all déi dobaussen, déi zu Paräis schafften a sangen an hire Mänschskimmerchen an déi do schafften a sangen an de Farmen an Nordamerika”.

Fir den heimetsten Doudesdag vum Michel Lentz huet d'Stad Letzebuerg am September 1993 eng Gedénksplack op der Roiesäit vum Graf abruucht.

(1) Gedénksplack fir den heimetsten Doudesdag vum Michel Lentz

D'Gemeng Eitelbréck huet den Dichter vun der "Heemecht" geehrt, andeems si an der Cité "Um Loper" eng Strooss no him benannt huet.

Textquellen:

Colbert Trantsch, *Le Luxembourg a l'époque contemporaine, Tome IV, Luxembourg 1981, Sâit 90*
 Will Doudelinger, Arthur Müller, "Ous Heemecht", 125 Jor Nidewallldaf, 5. Juni 1864 Eitelbréck
 24. Juni 1989, Sâit 10
http://fr.wikipedia.org/wiki/Michel_Lentz

Bildquellen:

- (1) <http://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:Luxembourgmichel.jpg>
- (2) Collection CNL, AN-0071
- (3) <http://www.google.de/search?eq=gr%C3%9Fherzog+adolff+von+luxembur>
- (4) Collection CNL, M-21, 29
- (5) Collection CNL, AN-0070
- (6) Foto Camille Mersch
- (7) <http://www.google.de/search?eq=paul+epichel+source=images&btn=isch&sa>
- (8) Foto Camille Mersch

Zeréck zu Letzebuerg ass hien 1843 an de Staatsdénksicht agezerratt, wou hie bis zum "Chef de bureau" avancéiert ass. Van 1869-1892 huet hien dunn als "Conseiller" an der "Cour des Comptes" geschafft.

Och wann hien d'schier vu klenger Statur war, esou sollt hien awer als grouss Perséinlechkeet schonn zu Liefgâite vum Letzebuurger Vëllek vereiert ginn. Seng Heemechtskëft, déi hien a senge Lieder a Gedichter zum Ausdruck bruecht huet, huet bewierkt, dass 1891 de Groussherzog Adolf bei sengem feierlechen Anzuch an d'Stad hie mam héchsten Uerdlen ausgezeechent huet; hie gouf als "Kommandeur des Ordens des Hauses Adolf von Nassau" dekoréiert.

(3) Groussherzogebild

(4) Deckebild vum Dichter vum "Felerwon"

Hien huet zäitlewens derzou bäigedroen, duerch seng Gedichter a seng Musek - et sief just "De Felerwon" an "Ous Heemecht" erwähnt - d'Entwécklung vun de Letzebuurger zou engem fräien an onofhängege Vëllek weiderzebréngen.

JEAN-ANTOINE ZINNEN: KOMPONIST VUN EISER NATIONALHYMN

De Jean-Antoine Zinnen gouf de 25. Abrëll 1827 zu Neterbuerg an der Äifel, ee Gebitt, dat bis 1815 zu Lëtzebuerg gehéiert huet, gebuer. Schonn a jonke Joren, hie war grad emol 6 Jor al, huet hien seng Mamma verluer. Sii Papp, de Jean-Baptiste Zinnen, e Museker, ass doropslin mat sengem dräi Kanner op Lëtzebuerg komm. Mat sengem Papp a sengem zwou Schwëstere sollt hie fir d'éischt zwee Jor zu Klierf an duerno zu Dikrech wunnen, wou säi Papp als Museksmeeschter engagéiert gouf. Ëm 1836 ass d'Famill duun an d'Fiels gezunn. Do sollt säi Papp sech eng zweete Keier bestueden.

De Jean-Antoine Zinnen goll als ganz talentéierte Museker an esou ass hie schonns mat 15 Jor als Hornist an d'Militärmusek oppgeholl ginn. Mat 21 Jor huet hien als Kapellmeeschter d'Musek vum 2. Jeeërbataillon zu Dikrech geleet.

(1) Hornist vum J.-A. Zinnen

(2) Jean-Antoine Zinnen

Lëtzebuenger gouf hien am Jor 1849 an dräi Jor drop, 1852, gouf hie Professor an der Museksschoul vun der Stad Lëtzebuerg. Schonn 1856 sollt hien d'Direktioun vun där Schoul hiewerueen. Do d'ernéiert huet hien iwwert 130 musikalesch Wierker geschriwwen, déi vun Ouverturen, iwwert Polkaen & Walzen bis hin zu Tänze a Märsch rechen. Dobäi ass hien sécherlech zegutt komm, dass hie mat all Instrument ëmzegoe wouss.

Ausserdeem war hien am kulturelle Liewen an am Verhänswisen zu Lëtzebuerg blig.

- **Dirigent**
- **Generalkommissär vun der lëtzebuenger Museksschoul**
- **Matbegrënnere an Direkter vum "Allgemenge Lëtzebuenger Museksveräin" (1863)**

Zu Eitelbreck war Ufanks 1854 d'Museksschoul gegrënt ginn. Si gouf den 20. Abrëll 1854 fir d'éische Keier vum Jean-Antoine Zinnen a senger Funktioun als Inspekter kontrolléiert. D'Wësse vun deenen 41 Schüler gouf als "gutt" befont, an och de Männerkouer, mat senger 16 Membere a sengem Dirigent, dem Cesarschoulmeeschter M. Hermisdorff, si positiv opgefall.

Fir dat éischt offiziellt Museksfest vum "Allgemenge Lëtzebuenger Museksveräin", de 5. Juni 1864 zu Eitelbreck, gäufen déi 1850 vum Michel Lenz verfaasste Wieder "Ons Heemecht" vum J.-A. Zinnen vertount an ënnert senger Direktioun urrepgefoert. Si sollen am Laf vun der Zeit es Nationalshynn ginn.

Do fir decidéiert hien 1882 mat senger zweeter Fra een neit Liewen zu Neully bei Paräis unzeefänken. Als Dirigent vun der "Luxembourgaise", dem Veräi vun de Lëtzebuenger Museker zu Paräis, mécht hie sech, wéi och duerech säi Matwierken a bedeiende Symphonieorchestere, en Numm. Fir ze stierwe wollt hien erëm zerbéck op Lëtzebuerg kommen, wat him awer verweert sollt bliwen, well hien onerwaart, de 16. Mee 1898 zu Neully gestuerwen ass.

Den 28. Oktober 1900 goufen duun seng stierflech hieweschter, op Initiativ vun nationale Comité, deem och den Eitelbrecker Museksdirekter Philipp Manternach ugehéiert huet, op Lëtzebuerg transferéiert an den 1. November op dem Lëtfrakierrecht bäigesat.

Zënter dem 11. Mee 1902 erëmert een Denkmol un de Jean-Antoine Zinnen. Dorop steet ze liesen:

*A la mémoire
de
J. A. Zinnen
Compositeur National
1827 - 1898*

Dank dem nationale Comité, dee Gelder am ganze Land gesammelt hat, konnt d'ët Monument fir eisen Nationalkomponist oppgericht ginn.

(4) Denkmol vum J.-A. Zinnen an Lëtzebuerg

Um Kraedler an der Stad Lëtzebuerg ass um Haus mam Passage, deem an d'Paschtoueschgaass féiert, eng Gedenkplack un de J.-A. Zinnen ze gesinn. Dës gouf 1927 fir den 100. Gebuerstags vum Komponist do festgemaach. De J.-A. Zinnen hat uewen an deem Haus Musekscourse ginn.

18 "Zinnenplack" an Heierberg

19 Erinnerungsplock bei der DBC, Gehrweg

Zu Heierberg um "Zinnenplatz" ass als Erinnerung un de Jean-Antoine Zinnen e Gedenksteie mat Erinnerungsplock opgestallt ginn.

Och an der Fieles gouf 1977, am Kader vum Zinnen-Festival, deem dat Jor am Juli stattfommt huet, e Gedenksteie mat Erinnerungsplock opgestallt.

18 Gedenkplack an Dierch

27 Gedenkstein an der Fieles

2008 gedenkt och d'Stad Dierch dem J.-A. Zinnen.

D'Gemeng Eitelbréck huet de Komponist vun der "Heemecht" geshiert, andeems si an der Cité "Lim Loper" eng Stross no him biersamt huet.

Textquellen:

- 1) Will Donckinger, Arthur Maier, "Ons Heemecht", 125 Jor Nationalität, 5. Juni 1864 Eitelbréck 24. Juni 1989, Saiten 11-12 http://hb.wikipedia.org/wiki/Jean-Antoine_Zinnen

Bildquellen:

- 1) Collection Pol Dähler
- 2) <http://www.just.lu/music/jean-antoinet-zinnen/jean-antoinet-zinnen-1827-1898>
- 3) Collection CNL M-21.3
- 4) http://hb.wikipedia.org/wiki/Fieles_Zinnen_%28Graf%29.jpg
- 5) http://hb.wikipedia.org/wiki/Fieles_L_A_Zinnen_Plaque_Konzeiler_Luxemb_City.jpg
- 6) http://hb.wikipedia.org/wiki/Fieles_Neuerberg-Gedenkstein_Zinnen-1-Bufo.JPG
- 7) <http://www.campinglanche.lu/de/100-kultur?item=338>
- 8) http://hb.wikipedia.org/wiki/Fieles_Zinnen_Jean-Antoine_Plack_Dierch.jpg

ONS HÉMÉCHT.
DEM LETZEBURGER SINGERBUND ZOEERKANT.

Wiederum M. LEBER. Musik zum Amt. ZINNEN.
Moderato.

Wò d'Uolzucht des réich d'Wiesenzéi, Dur'ch d'Fieles an d'Sauer
brecht, Wò d'Kieff laescht d'Mu- sel dof - téch llet, Den
Hin-mel W'ân oig meelt; Bit as onst Lapid, fir
dat mer gef flé - ni - dem Al - les w'ô'n, Onst
Bé-méchs-lagd dit mir 'sô d'ef An on-sen Héer-zer
dro'n, Onst Bé-méchs-lagd dit mir 'sô d'ef An
on-sen Héer-zer dro'n.

pon rall.

Musik LUXEMBURG

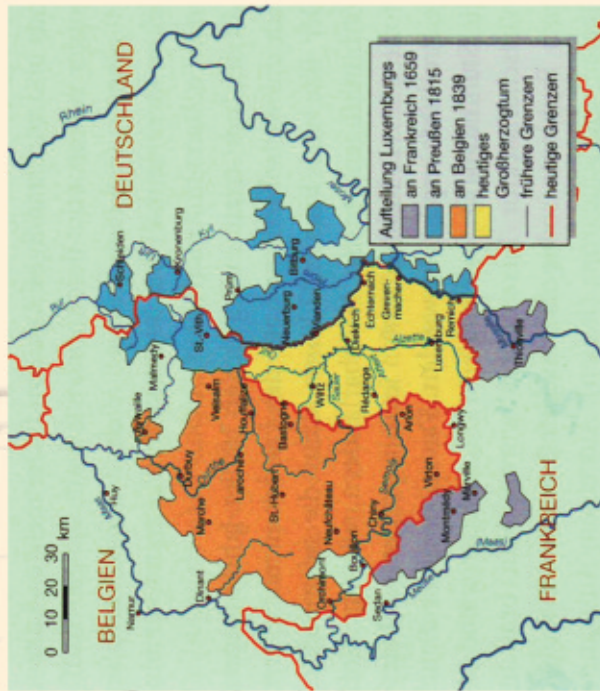
15 "Ons Heemecht", 1. Stroph

Mee d'Liewen huet et net ëmmer gutt mat him gemengt. Aus sengem éischer Bestietnis hat hien zwou Duechereen a ee Jong, deen allerdéngs schonns mat 11 Jor gestuerwen ass. Mee niess deem hatere Schlag sollt hien och nach enttäuscht ginn, well d'Musékschoul vun der Stad Lëtzebuerg hir Däre weinst d'Streidereien a Rivalitéiten zougemaach huet.

DEKADER, ANDEEMD'HEEMECHT ENTSTANEN ASS: DÉI INTERNATIONALE LAG

Déi grouss Welt, dat waren 1864 fir d'Lëtzebuurger seng däi Nopere Frankräich, Belgien a Preussen – dat däitsch Räck gouf eréischt siwe Jor méi spéit am Jor 1871 ge'gréint - a wéint der Auswanderung och e bësschen Amerika.

Ennert der Feierung vum Bismarck huet d'Kinnkräich Preussen och als Militärmuecht opgebaut, mat dem groussen politeschen Ziel, déi däitsch Eenheet ennert senger Feierung ze realiséieren. Dat war e Problem, deen onst Land an hechstem Mooss ugsangen ass, well mir jo zum Däitsche Bond gehéiert hunn.

Mat Belgien hate mer deemools net méi vill Kontakt. Vum Jor 1839 u ware mer duerch de Bessloss vun den europäesche Groussmächte géint onse Welle vun deem Land ofgetrennt ginn. Déi Belsch hunn ons nogetraut, an sou koum et, dat de belschen Annexionisten ëmmer miers méi opgetrueden ass, besonnesch wann et ons schlecht goung.

Belgien, mat deem mer em d'Jor 1840 léiwier eng Zollunoun ofgeschloss hätte wél mat dem "Zollverein", huet sech déi Zäit wirtschaftlech besser entwéckelt: Säin Eisenmusee war gutt ausgebaut; si hatten och we méi aktivt politescht a wirtschaftlech Liewen an eng méi fröhlech Konstatoun wél mir.

Frankräich huet déi Zäit stänneg vu senger fréierer Muecht a Gréisst gedreent, et wollt a Richtung Saar, Rhain, Lëtzebuerg a Belgien aus senger Grenzen ausbriechen, fir seng "natierlech" Grenzen ze erreechen. Et wollt sech domat de Bestëmmung vum Wiener Kongress entzëien, deen et hannernt d'Grenze vu virun der franséischer Revolutioun zeréckgesat hat. No 1848 huet den Napoleon III en autoritäre Régime op d'Been gesat.

(1) Otto von Bismarck

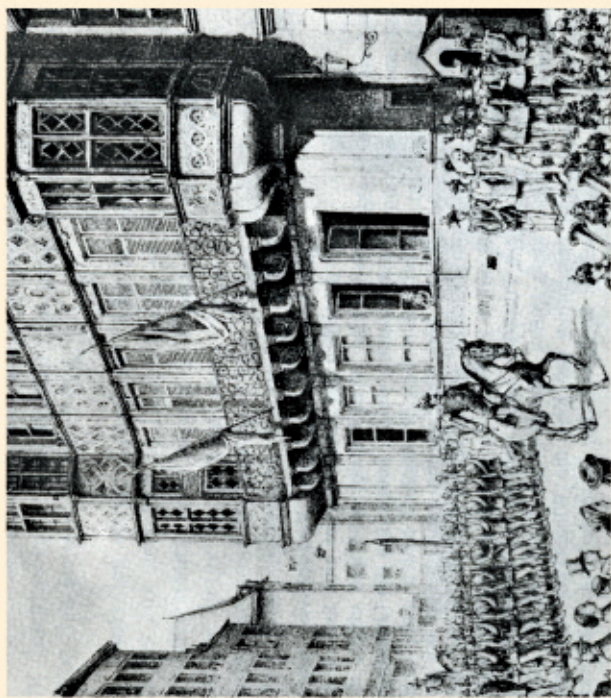
Am Jor 1866 ass en éimendäitsche Krich zwësche Preussen an Eierterräich ausgebroch. Preussen huet de Krich gewonnen an doduerch gouf de Bond opgeleest mat der Follg, dass et keng Be'rechegung méi gouf fir eng Bundesfestung zu Lëtzebuerg.

(2) Festsung Lëtzebuerg, vum der Schéierg

Als Mercel, dass en am preisesch-éierterräichesche Krich neutral bliwen war, wollt den Napoleon III Lëtzebuerg dem Kinnik-Groussherzog Wëllem III ofkafen an d'Land armeckéieren. De Bismarck

war awer demat net averkan an et ass eng ueg, Kris tischent Berlin a Paräis ausgebrach. E Kritik kommt duerech e Kompromëss verhiémt ginn. De Verkauf gouf nëckgäנגeg gemaach an d'Preisen hu missesten aus der Festung eraus, déi gläichzäitig geschloeff ginn ass. D'Land ass fir neutral erklart ginn, seng Existenz ass énnert international Garantie gessat ginn, an esou hu et den däitsch-franséische Krich vun 1870/71 oumt Schued liewerlant.

St. Koch van der prussische Garnison

© Napoleon III

Wéi zu Eitelbëck d'«Heemecht» fir d'éschte Kéiser geseunge ginn ass, hunn d'Leit sech bestëmmt un d'Ereignesser vun 1848 erënnert, wéi dat nei gewielt Parlament fir eng Woch zu Eitelbëck zesummekomm war. Hei gouf énnert anereem iwwer d'Positioun vun Lëtzebuerg an der Frankfurter Nationalversammlung beroden, wou déi däitsch Ernhoet debattéiert ginn ass. Als Member vun Däitsche Boppl hate mir e Recht op dräi Deleegierten. Dës kruten de kloren Opdrag vum Parlament - trotz Widersland aus konservative Kreesser, déi eis Zukunft eischt-ter an engem däitsche Reich gesinn hunn - alles ze maachen, fir d'Onofhängegkeet vum Land ze erhalen. Aus der däitscher Ernhoet ass awer dee Moment nach näisicht ginn.

Textquellen:

- Christien Collins, *F. Land a sät Lidd, Den historeschen Hammgrond mat onserer Nationalität*, Festrind, 125 Jor Nationalität - Ons Heemecht, F. Eitelbëck, 24. Juni 1989, Saiten 7 - 11
- Michel Peuliy, *Geschichte Luxemburgs*, München 2011, Saiten 66 - 82
- Gilbert Tramsch, *Le Luxembourg à l'époque contemporaine*, Tome IV, Luxembourg 1981, Saiten 19 - 42

Bildquellen:

- (1) *Educative à la citoyenneté: Enseignement secondaire technique*, Berlin 2012, Dokument M.2, S. 169
- (2) <http://www.lhistoire-en-ligne.com/spip.php?article225>
- (3) <http://200.kulturprojekte.com/aktuelle/finnz-son-krich/>
- (4) Gilbert Tramsch, *Le Luxembourg à l'époque contemporaine*, Tome IV, Luxembourg 1981, Dokument 1, S. 42
- (5) Gilbert Tramsch, *Le Luxembourg à l'époque contemporaine*, Tome IV, Luxembourg 1981, Dokument 2, S. 42

DE KADER, AN DEEM D'HEEMECHT ENTSTANEN ASS: DÉI NATIONAL LAG

D'Land war am Fimboch an am Opbau. Am Oktober 1859, wéi dem éischten Zuch gefuwer ass, goufen heilhem Feieren organiséiert, wéi d'Lëtzebuerger nach keng erlieft haten. Bei där Gelesënheit gouf op den Trappe vun der Gemeng an der Stad fir d'éischte Kéier de Feierwon gesongen. D'Wais an d'Wieder warë vum Michel Lentz. Op der Dot war dës Lidd d'Nationalidd vun engem Land ginn, dat am Gaang war sech ze moderniséieren.

Nieft dem Palais war deemools d'Chambersgebai am Gaang fäerdeg ze ginn. E puer honnert Meier nët wäit gouf de Grondstee vun der Passerelle gélaecht, kuerz drop gouf d'Eisebunnsweck um Bisserswee, déi an de Nordé fiert, opgebaut. An der Festung sinn nei Forter gebaut ginn, déi d'Gare - déi aus militäresche Grënn aus Holz war - sollte protegéieren.

(1) Stad vum 19. Joerhonnert

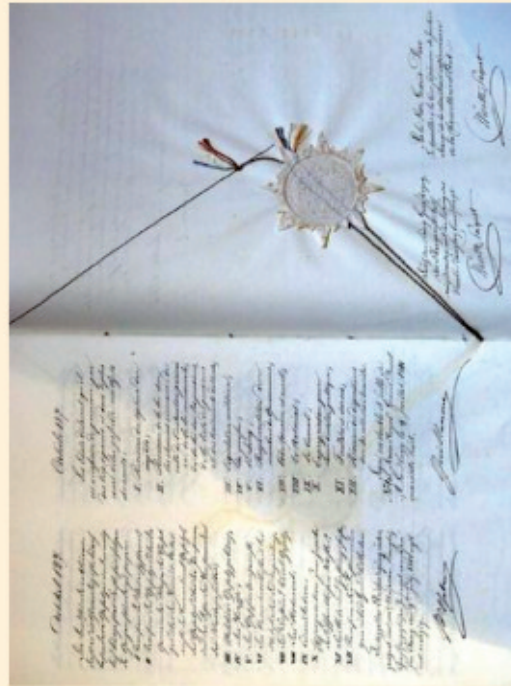
Am Obsten, zu Iechternach, gouf déi Zäit d'Basillika nees opgebaut, an op der Musel ass eng Riefkrankheet, d'Peronospora, fir d'éischte Kéier opgetrueden.

Am Süde war déi éischt Mineraalgesellschaft, d'Société des Mines d'Esch gegrennt ginn; dat war e wichtige Schritt vun de Familljebetriber zou de kapitalistesche Gesellschaften.

Am Jor 1863 waren d'Stroossebarrièren an d'Barrièresteeieren ofgeschafft ginn, se goufen allerdéngs duerch eng diskutabel Steuer op Pferd an op Uessen ersat.

An der Stad war am Jor 1864 d'Gasfabrik am Péitrusdall opgericht ginn; d'Jor drop waren d'Stroossen méits belicht. Ee Jor virun der uegger Choleraepidemie vun 1866 hat d'Stad hir éischt Waasserleitung gebaut.

An eisem Land hu konservativ-autoritär a liberal Stréimungen d'politisch Liewen an der 2. Hältschent vum 19. Joerhonnert dominiert. Och d'Katholiken, ëmmerstéizt vum "Luxemburger Wort", hu sech politesch bemierkbar gemaach. Vun 1848 bis 1872 hunn et héitzeg Auseensetzungen iwwer d'Liberaliséierung vum politesche Liewen an iwwer déi international Position vum Land ginn. Duerno hunn d'Debatten sech e bësse berouegt, fir ufangs vum 20. Joerhonnert erëm opzerflamen.

(2) Konstituzioun vum 1848

Et war awer eng Trennung entstanen tëschen dem limitéierte Wiederkreis, also dem „offizielle Land“, an dem Rescht vun der Bevëlkerung, dem reelle Land. Déi Trennung huert bestane bis zur leschter Zensuswahl am Jor 1918.

(4) Pourcentage van de Wähler (par rapport mat Besche van der Bevëlking)

Gewiält gouf an der Zäit nom Zensuswahlrecht, d.h. nëmme Männer déi e bestëmmte Minimum vu Sielere bezuel huet, huet dierfe wiesle goen. Gouf den Zensus eropgesat, huet Zuel vun de Wäler ofgeholl, gouf en erofgesat, huet d'Zuel zougeholl. Gëint 1860 louch den Zensus bei 30 Goldfrang, net emol 5000 Letzburger helen d'Stëmmrecht. Dësi héich a mëttel Bourgeoisie huet also net nëmme dat wirtschaflecht mal och dat politesch Liewen am Land dominéiert. Ericsicht bei der Ännerung vun der Konstitutioun am Jor 1919 ass d'allgemeint Wahlrecht, fir Männer a Fraen, ageféiert ginn.

Och eis Sprooch huet am Opbau vun der Nation eng wichteg Roll gespillt. Et dierf nämlech net vergiess ginn, dat ons Virgänger d'Land vum Nullpunkt aus opgebaut hunn. Am Jor 1815 hate mir keng geschriwwen Sprooch; mir hate keng Literatur, net an däitscher, net a franséischer an net a lëtzebuergescher Sprooch; mir hate kee Nationalgefühl an natierlech keng ege Musek, keng patriotesch Lieder, also och keng egen Nationalhymn. Dat alles gouf entwéckelt am laange Prozess vum Opbau, dee vun 1840 bis 1920, jo souguer bis 1945 gedauert huet.

Et waren zum Deel Friemer, dorümmer Naturalisierer, wéi de Jean-Antoine Zinnen, déi eis besommesch op musikaleschem Gebitt gehollef hunn. An eisem wirtschaflech a kulturellen Opbau huet d'Land vun Ufank un, an émmen më, bis haut, op déi Friem, déi bei eis hu wëlle kommen, zerbéckgräffe mussen. Mir brauchen déi Friem haut, wéi mir se gëschtier gebraucht hunn; want si kréie mir ons Aarbecht net gemaach an onse Liewensniveau mat der sozialer Sicherheit net gehalen. An esou soll och Lëtzebuerg hir nei oder zweet Heemecht ginn!

Textquellen:

- Christian Colvaux, *E Land a saï Liid, Der lëtzebuergesch Heemecht vum onsem Nationallied*, Festschrift 125 Jor Nationalität "Ous Heemecht", Ettbréck, 24. Juni 1989, Saiten 7-11
- Michel Pauldy, *Geschichte Luxemburgs*, München 2011, Saiten 66-82
- Gilbert Trausch, *Le Luxembourg à l'époque contemporaine*, Tome IV, Luxembourg 1981, Saiten 53-76

Bildquellen:

- (1) Gilbert Trausch, *Le Luxembourg à l'époque contemporaine*, Tome IV, Luxembourg 1981, Dokumant I, Sait 36
- (2) Gilbert Trausch, *Le Luxembourg à l'époque contemporaine*, Tome IV, Luxembourg 1981, Dokumant I, Sait 24
- (3) <http://www.luxemburg.parli.lu/typh/typh04/typh04conten.htm>
- (4) Gilbert Trausch, *Le Luxembourg à l'époque contemporaine*, Tome IV, Luxembourg 1981, Dokumant I, Sait 60

An de 60er a 70er Joren huet de Wurldstand zougeholl. D'Land koum no an ne aus der Armut, der Not an dem Honger eraus. Nach louchen d'Léin an d'Gehäller déef, nach sinn d'Leit ausgewandert. Nach waren d'Leit geplot mat Cholera a Brandgefor. D'Landwirtschaft war nach net op den Ertrag ausgerichtet, dofir huet et nach u Strossen, u Steed an u kaifkräftige Konsumente geféert; keng Spur vu sozialer Sicherheit ausser dem Armebüro an dem Spidol.

(2) Photo van Hans van der Vliet

VUM “HÄMMELSMARSCH” IWWER DE “FEIERWON” ZUR “HEEMECHT”

Bin enger Etude iwwert eis Nationalhymn huert den Eirenhaftkopplermescher Albert Thom geschriewen, dass den “Hämmelemarsch” um Wee war, eis Nationalhymn ze ginn, wël de Michel Lantz am Jor 1859 de Feierwon mat sengem Refrain “Mir wëlle bleiwe wat mir sinn” an d’Liewe geruff huert.

D’Lëtzebuerger ware grad am Gang, hiert nationaalt Bewusstsein ze entwickeln - war jo net datt éischt Zuchstreck vum Lëtzebuerg op Diddelnewen am Oktober 1859 opgegangene - wël de fréieren Eitelbrieker Schoulesmescher J. B. Schaff de “Feierwon” op der Trap vum Stadhous um “Knuedler” gesongen huert.

Datt gefällig a schwengvoll Melodie, datt écht lëtzebuerges Versen, datt friddlech Wieder hu stier d’Zoustimmung vun de Lëtzebuerges formt. An de schlëmmen Zäite vum 1866-1867, 1870-1871, 1914-1918 an 1939-1945 war de “Feierwon”, de Lëtzebuerges hiert Trotzidi; si hu sech dormat géint datt politesch Vergewaltigung vun hier dach esou érnstriddener Onrofhängegkeet gewiert.

Fännef Jor nom “Feierwon” huert de Michel Lantz d’ “Heemecht” geschaf. Si sollt eng weider Waïf gë vun de Lëtzebuerges géint dat Friem, géint d’Bestriewunge vun eisen Nopereen eis Onrofhängegkeet ze émergruween. Si sollt mat de Joreen ze eiser Nationalhymn ginn.

An der Mëtt vum 19. Jorhonnert hu sech datt éischt welllecht Gesangswäriner drauginn, fir de Gesank an d’Musik ze fliegen. Et huert vill Verbasserebrant an och Idealismus gebraucht, fir dat op d’Been ze stellen. De Startschoss dofir sollt den 9. September 1852 falen, wél op d’Initiativ vum J.-A. Zinnen ee Museks- a Gesangswettertratt organisiert gouf. Dat inlänmescht Museksiewe sollt sech weiderentwëckelen an de 6. September 1863 gouf d’uim d’ALM, den “Allgemeine Lëtzebuerges Museksverein” gegriimt. Doropshin hu sech och Literatur a Konscht am Ländchen entwëckelt.

Fir d’Grënnung vun der ALM ze féieren, sollt de 5. Juni 1864 zu Eitelbrieker ee grousst Museksfest organisiert ginn. Tëschent dem Hierscht 1863 an dem Feijer 1864 ass dann d’uim ee grousst Musikkonscht am Ländchen entwëckelt.

Ant. Zinnen
ONS HEEMECHT.
 DEM LETZEBUERG SINGERBOND ZUERKANT.

Widerfun op d’Liewe.
 Jorhonnert.
 Mir wëlle bleiwe wat mir sinn.

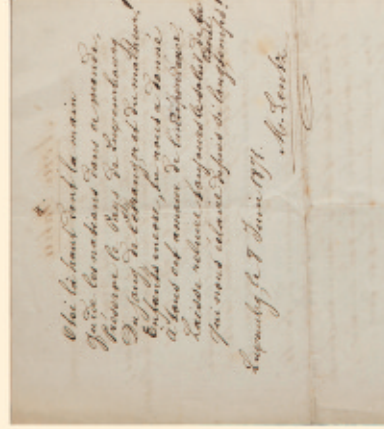
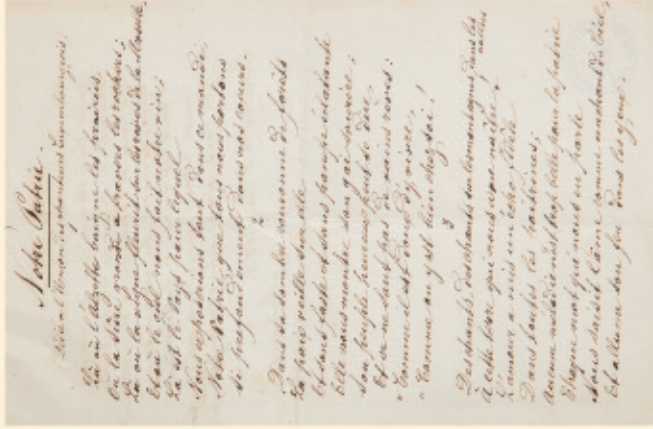
Wë d’Doblick d’-sich d’Wescher, Die Oud’Freiesch’Nuer
 berécht, Wë (Bief) kerécht d’Gest - sel datt - lach Hët, Des
 Hinn und Wëb ee mécht! Datt is ouer Lapt, de
 dat awer gët Hët - in - des Al - les wët, Ouer
 Hé mécht-lapt dé mir sé d’Hët As ou-ouer Héierzer
 d’Hët, Ouer Hé-mécht-lapt datt mir sé d’Hët As
 awer ouer.
 An den Héierzer d’Hët.

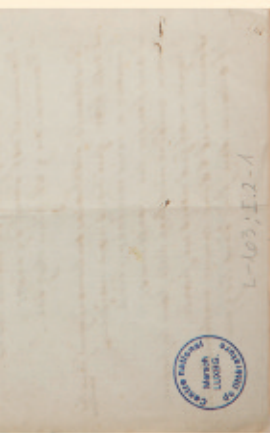
2.

An ongen d’guile’ Brestkergez,
 Fun Fréier zeel berécht,
 So awer Protz an deire’ Ghez
 Gerücht Hët ee lacht;
 So’ Fütz Hët sech ee kann,
 An v’er kong eide’ Drem;
 • Wë wëgen ee séch v’er kéirech drem!
 • Wë wë’ v’er güt eide’ drem! »

3.

Gesang! Gesang! fu Bierg an Dal,
 Der Hess dé op gedren!
 D’Lët’ hüt ee treiz’ Waldschal
 A’ jücker Brestker gez!
 Fir d’Hémécht an kong, Wë se ze sechen,
 All Wëre datt fun ee kéirech.
 Gerö awer an d’Sil ee Himmelsch,
 An d’A. Wë Feier Héich.

(2) Handschriftlich Inverenzung van der "Heemecht" op Farnesbuck vum Michel Lenz

J.-A. Zinnen d'«Heemecht» entstanen. Si ass nowéisch dat éischt Lidd a lëtzebuergescher Sprooch fir ee véierstëmmege Männerchouer. Ee genaue Datum vum der Entstehung löst sech net feststellen. Gewosst ass just, dass den Text an d'Musek ugängs 1864 fäerdig waren. D'ALM huet den Text fir d'Fest zu Eitelbriek drécke gëloss; hien ass datéiert op de 25. Mäerz 1864.

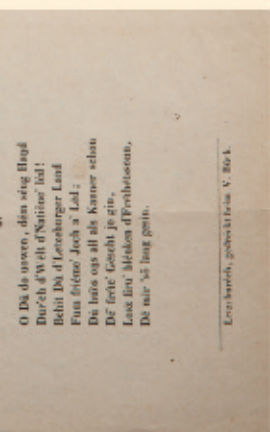
Vun deem Dag un, wou hei zu Eitelbriek d'«Heemecht» fir d'éischte Kéiser gesongen an opgefouert gouf, hie mir zwee Nationallieder: de «Feierwonn» an d'«Heemecht», déi rivaliséiert hunn bis, nom éischte Weltkrich, d'«Heemecht» sech als Nationalhymn durchgesat hat.

Textquellen:

- Christian Colmes, *E Land a sill Lidd. Dwi lëtzeschen Hünnegruend aus onserm Natschallid, Festival 125 Jor Nationalwäld "Ois Heemecht", Eitelbriek, 24. Juni 1989*, Sälten 7-11
- Clavik Lenners, *Konferenz am CAPE, 15. Januar 2014*
- Guy May, *Kultur und Gesellschaft in der Bundesfestung und der Stadt Luxemburg (1815-1914)*, Esch-sur-Alzette 2013, Sälten 79-86
- Paul Ulbrich, *"Ois Heemecht, Nötre Patrie - Nötre hymne national", zum éischten Mal* (1989)
- Marie-Louise, *Letzte Lieder der Lëtzeburger, Kommt besse mir sangen! Gesangsbuch fir d'Letzte Lieder der Lëtzeburger, Lëtzeburg 1963*, Sälten 267-269
- <http://www.luxemburgpublic.lu/gg/joiningsymbolshymne/>

Bibliquellen:

- (1) Coléctium FN Diätor, CNL L-103; L2-1
- (2) Coléctium FN Diätor, CNL L-103; L2-1

(1) Papier van der "Heemecht" als opgedruckte

VUM “HÄMMELSMARSCH” IWWER DE “FEIERWON” ZUR “HEEMECHT”

De kuerze Verglich vum “Feierwon” an der “Heemecht” erkläert och vläicht, woufir d’Lëtzebuerger sech fir dat zweet Liidd decidéiert hunn.

De “Feierwon” war e Geles/Inhoertsidd; en ass, wéi säm Numm et seet, bei der Aweitung vum der éischer Eisbunnstreck geséicht a vertourt ginn.

*De Feierwon deert ass bereet,
E püff durch d’Loft a fort et goet,
Am Dauschen iwwer d’Strooss vun Fisen,
An hie greecht stolz den Noper weisen,
Dat mir nun och de Wee hu founit,
Zum éitegg grouesse Völkerbond.*

Dës éischer Strof beschreift den Zuch, deem deemools ville Leit wéi e Wönnnerwierk virkomm ass an deem dann och den Opschwung vum der ganzer lëtzebuerger Wirtschaft ausgeléist huert.

*Mir hale fest an onser Scholl,
Vu Léift fir d’Land sinn d’Hierzter voll;
Wa mir och keng Millioannen zielen,
Dir gëtt ons uechter d’Welt ze weiden;
Mir ruffen all aus engem Mounn:
Kee bessert Land beschéngt jo d’Sonn!*

An der zweeter Strof kléngt d’Léift zur Heemecht: “Kee bessert Land beschéngt jo d’Sonn”.

*D’Natur, déi maecht ons iwwerall,
Si rëscht de Bierg an den Dall
Mat Fielse wéi geualteg Risen,
Streef Blummen iwwer Gaart a Wiesen;
Kee Képpchen Ierd, wou Haln a Rällis
Net riede vun dem eise Flaiss.*

An der dritter Strof gëtt d’Natur, allerdéngs iwwerfläichlech, beschriwwen.

*An d’Voll’k a mengem Heemechtsland
Huert géint all Mënsch d’Hierz op der Hand;
Seng Fröhlichkeit deert en d’Ae blénken,
An d’Trei, déi doet seng Wiender klénken;
Seng Sprooch mat hire friemen Tënn,
D’Gemittlichkeit, déi mécht se schéin.*

Dei véiert beschreift de lëtzebuerger als Mënsch am Sënn vun: “Ûb immer Treu und Redlichkeit”.

Dee Wiessel huert natierlech och geschichtlech a psychologisch Hamergrënn. An de Joren 1866 bis 1872 hu schwéier Zweifel iwwer den Erhaalt d’Liewensméiglechkeeten, d’Iwwerlebenschance vum Land besommesch an de politesche Kresser bestanen. Onst Land ass deemools mat den Nopere verglach ginn: d’Steiermaascht, de Militärdéngscht, d’Kriechgefor an d’Kriecher esou wéi d’Saatscholden.

Esou sollt d’ “Heemecht” sech hies awer sécher duerchsetzen.

*Wou d’Uelzecht durech d’Wisen zéit,
Duerch d’Fielsen d’Sauer brécht,
Wou d’Kief laanscht d’Musel dofteg bliéit,
Den Himmel Wäin ons mécht;
Dat ass onst Land, fir dat mer géif
Heinadden alles wou,
Ons Heemechtsland, dat mir sou déif
An onsen Hierzer drou.*

An der éischer Strof vun der “Heemecht” gëtt d’Land a seng Natur beschriwwen, woubäi allerdéngs de Minnetsbassin, deem deemools nach bal keng Röll gespillt huert, vergiess gouf. Wéi d’ “Heemecht” entstanen ass, war awer de Passager: “Dat ass onst Land fir dat mer géif heinadden alles wou” nëmmen eng Behauptung, e Vörsaz um Pabeler.

*An sengem donkie Bëscherkranz,
Vun Friddle stéll bezogacht,
Sou onni Pronk an deire Glanz
Gemittlech léif et laucht;
Süt Vollek, from sech soe kann,
An ’t si keng eidel Droom:
Wéi woumt et sech sou heemelech dran,
Wéi ass ’t sou guut doheem!*

*Gesank, Gesank vu Bierg an Dall
Der Äerd, déi äis gedron;
D’Léift huert en treie Widderhall
A jüdder Broscht gedon;
Fir d’Heemecht ass keng Weis ze schéin;
All Wuert, dat vun er klénkt,
Gräift äis an d’Séil wéi Himmelstéin
An d’A wéi Feier blénkt.*

Dei zweet an der dritter Strof sinn idyllesch a pathetesch, wann och oppes iwwerfläichlech an eidel.

*O Du do uewen, deem seng Hand
Duerch d'Welt d'Nationne leet,
Behitt du d'Lëtzebuurger Land
Vun friemem Joch a Leed;
Du hues ons all als Kamer schonn
De früie Geeschit jo grim,
Looss virublénken d'Frühelstssom,
Dét mir sou laang gesinn!*

Awer da këmmt déi véiert Strof, déi dem Lenz sengem Lidd de Gehalt vun enger Nationalhymn gëtt. E klengt Vollek mat dräi dacks geféierlechen Nopere froot deen do uewen, e soll d'l and behiède vun frieme Joch a Leed. Do louch schonn's vill Wëssen aus der erliefter Vergaangen- heet, déi vu Krich a Misär geprägg war, et këmmt een esouguer seer och eng Ahnung vun deem, wat nach komme sollt mat der nationallescher Krichstologie: 70er Krich, Elschten an Zweete Weltkrich.

*Mir ha keng schwéier Lauscht ze dron
Fir eise Staatsvonn dann ze goen,
Keng Streie kommen äis erdrécken,
Keen Zwang de früie Geeschit erstécken;
Mir maache spuerson eise Stot,
Kee Bierger a kee Bauer klot.*

Dei fënneft Strof beschreit eise Staat als Idyll: Seng Bierger ginn net vu Steieren erdréckt, net vu Friemen ëmmerdréckt an duerech seng gutt Verwaltung gëtt et kee Groend ze kloen.

*An hatt dir dann de Wäert erkannt
Vun klenge Lëtzebuurger Land,
An dir muss fort rën vun eis goen,
Da këmmt dir an der Heemecht soen:
't ass d'Gréisst net grad, déi d'Gleck bedeit,
Well an deem Land si glécklech Leit.*

Refr.:
*Kommt hier aus Frankreich, Belgie, Preisen,
Mir wëllen tech ons Heemecht weisen,
Frot dir no alle Säiten hin,
Mir wëlle bleiwe trost mir sinn.
Frot dir no alle Säiten hin,
Wei mir esou zefridde sinn.*

De Refrain vun der leschter Strof: "Mir wëlle bleiwe wat mir sinn", gouf mat der Zäit de Ref- rain och vun deenen aneren dräi Strofen. "Frot dir no alle Säiten hin, wei mir esou zefridde sinn" "gouf also an den dräi éischte Strofen ersat duerech "mir wëlle bleiwe wat mir sinn".

Vun de 70er Joren un hat d'bevëlkerung dem Lidd du spontan, aus der erliefte Geschicht eraus, en anere Schlussaccord ginn. "Mir wëlle jo keng Preise ginn" hu se onsen Nopere an d'Gesicht gesongen humn, souhal wei Gefor aus dem Oste koum oder komme konnt. Et kann een awer net soen, dat dëst Lidd e "Kampflidd" war; bis op dee leschten ëmgepraffte Vers ass et e Luethlid op d'bergerlech Gemüthleheet.

VUM “HÄMMELSMARSCH” IWWER DE “FEIERWON” ZUR “HEEMECHT”

Am Vergleich mat dem Feierwon deem, wéi scho gesot, en zäitgebonnet Geleeënheetslidd war, ass d'Heemecht net zäitgebonnen, si huet en Eiwegkeetsgehalt mat dem Striewen no Fräihuet an dem Baange virun der Gewalt an dem Leed.

Aus dem fälsche Weltkrich war onst Völkler onsecher, onnens a bedréckt erauskommen. Num Zweete Weltkrich stoung mer bluddeg geschloë virun zerstiërem Haiser, awer mam Stolz am Häerz a mat engem Lidd, dat eis verbonnen huët. Ee Lidd wat nach dräi zousätzlech Strofe knitt huët, déi zimlech onbekannt sinn.

Déi fënneft Strof fir d'Onofhängekeetsfeier vum 1939 geschriwwen.

*O du dem Präzenz ennerdon,
Kommt onse Wänsel entgéint,
Am Sonneschäi looss émmergon,
Déis du mat Muecht gekréint,
Du hues ons Léift an Trei geschauer,
Hal itzewer si éng Hand.
A Fridd a Gléck goet ni verluer
Am Lëtzebuurger Land,
A Fridd a Gléck goet ni verluer
Am Lëtzebuurger Land.*

D'Lëtzebuurger freeën sech endlech een onofhängegt Land ze sinn, nët méi émert ingend engem frieme Joch ze stoen, a si erwaarden sech vum hierer Dynastie Fridden a Gléck fir d'Lëtzebuurger Land.

Déi sechste Strof gouf am zwäite Weltkrich geschriwwen.

*Mir bleiwe'n der Groussherzogin trei,
sou laang de Bolsschlag geet.
Ass si ablécklecht och net hei,
fir ons dach fest et steet.
Si gleeft un äis wei mir un si,
Um d'Land an un seng Trei.
Duerfir vergiesst onst Charlotte ni,
duerch si gi mir rëm frei.
Duerfir vergiesst onst Charlotte ni,
duerch si gi mir rëm frei.*

Den Text bestëmmt d'Form vun der Musek! Dëse Grundprinzip vun der Verbounungskonsicht gétt bei eisem Nationallidd applizéiert, mat enger Ausnahm: déi 4 Doppelversen am Text entspreche 4 Periode vum je 4 Takt an der Musek; de leschte Vers gétt widderholl, sou dass 4 zousätzlech Takt derbälkommen. Dës Wiederhuelung gétt an der Musek zou enger Steigerung mat dramateschem Pathos entwéckelt.

D'Melodie selwer huët ee rouwege Charakter. Et ass interessant ze gesin, wéi de Musikolog Paul Ulveling op Parallelen zwëschen der éischer Vétéreperiod vum W. A. Mozart sengem „Ave Verum Corpus“ an dem Ufank vun der Nationalhymn hieweist. D'Melodiskurv zwëschen der Heemecht an dem Ave Verum ass effektiv bal identesch, onni awer welle vu Plagiat ze schwätzen.

The image shows two musical staves. The top staff is titled 'Ons Heemecht' and the bottom staff is titled 'Ave Verum'. Both are in 4/4 time and G major. The notation for 'Ons Heemecht' starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The melody begins with a quarter rest, followed by a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The notation for 'Ave Verum' starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The melody begins with a quarter rest, followed by a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The two staves are visually identical in their initial notation.

(© Charles-Léonard, Antennes C.A.P.F., 15. Januar 2014)

Déi reliéis Grundstëmmung vun der "Heemecht" erëmnet un e Kierchechoral. Melodie an Text bilden eng Eenheet, besonnesch an der leschter Strofe, déi en offensichtlech Bekennnes zum chérschlech geprägte Staat an zur Monarchie ass.

D'Heemecht, ass an Do majeur geschriwwen an entsprécht durch hire logeschen Opbau de Gesetzer vun der klassischer Musek. Och d'Harmoniséierung - also d'Suite vun den Akkorden - entsprécht de Konventionne vun der tonaler Musek, mat denen entspreche Strukturen an hire formbildende Kadenzen.

Duerch déi logesch Einfachheet kann ee sech d'Melodie leicht mierken. Duerch d'Wiederhuelung vun der leschter Verszeil an der Tounart La mineur kritt de Schluss eng beweegend a pathetesch Wierkung. Dës gefillvoll Wendung verfoelt hirem Zweck net. Si beréiert den Nolauscherer zudeist a séierkt d'Gefill vun Zusammenhalt vum lëtzebuurger Völk. D'Metapher vun der va-

heetsoon erënnert un heldenhafte Evenementer aus eiser Geschicht an un iwierstame Prüfungen, déi d'Réizebuenger Vëllek a Momenter vun Eenerrückung a Gewaltherrschaft durchgesstoen hat.

Textquellen

Christian Calmes, *E Land a säi Lidd, Den historeschen Hinnergrond vun onsem Nationallied, Festschr. 125 Jër Nationalität "Ous Heemecht", Ettelbréck, 24. Juni 1989, Säiten 7 - 11*
 Claude Lenners, *Konferenz am CAPE, 15. Januar 2014*
 Guy Mory, *Kultur und Gesellschaft in der Bundesfestung und der Stadt Luxemburg (1815 - 1914), Esch-sur-Alzette 2013, Säiten 79 - 86*
 Paul Libyding, *"Ous Hémecht, Notre Patrie - Notre hymne national", paru dans "Mémoires 1989", Luxembourg 1989, Säiten 538 - 582*
 Mir sangen, *Lëtzebuenger Liederbuch, Kommt loosst mer sangen! Gesangsbuch fir d'Lëtzebuenger Schoulen, Lëtzebuerg 1963, Säiten 267 - 269*
<http://www.luxembourgpublic.be/fr/pekinique/symboles/hymne/>

Bildquellen

- (1) Caléschauer PM Dohler, CNL L-103; L2-1
- (2) Gëllechauer PM Dohler, CNL L-103; L2-1
- (3) Claude Lenners, *Konferenz CAPE, 15. Januar 2014*

D'Land skeet zu dësem Zeitpunkt ënnert der Herrschaft vun den Nationalsozialisten, d'Groussherzogin ass am Exil zu London, mee si steet a Kontakt mam Lëtzebuenger Vëllek iwwert de Radio BBC London. Dat gëtt de Lëtzebuenger Kraaft, noufalls bis zum leschten Ouerzuch fir hiert Land an hir Fräiheet ze kämpfen. Dobäi zielen si op d'Ëmerrückung vun der Groussherzogin, déi koe Lëtzebuenger soll vergëssen.

Weini déi siwint Strof entstanen ass, ass unbekannt.

**O Herrgott seen ons klängegt Land,
 Mir schütteren Dir all Trei.
 Seen Papp a Mamm a seen all Kand,
 An Troun a Glaw hai frei.
 An Du gutt Mamm vu Lëtzebuerg,
 Wei këmmt et anescht sinn,
 Du hëlles ons a Leed a Suerg,
 Well mir deng Kanner sinn.
 Du hëlles ons a Leed a Suerg,
 Well mir deng Kanner sinn.**

An dëser leschter Strof ginn den Herrgott an d'Muttergottes gebieden, d'Fräiheet vum Vëllek, d'Monarchie an d'Reioun an eisem klänge Land ze erhalen. Och solle si Leed a Suerg vum Land ewechhalen.

ETTELBRÉCK A SENG “HEEMECHT”

FIRWAT WAR D'UROPFÉIERUNG VUN DER HEEMECHT ZU EITTELBRÉCK?

*M*ir wëssen net, woufir den "allgemenge Lëtzebuurger Museksveräin" grad Eitelbréck gewielt huet, fir säi Festival dorwäert ofzehalen, an d'Musiker wossten och net, dat huet nett Lidd d'Hymin vun onsem Land doheem an dobausse géif ginn.

Eitelbréck, eng Stad aus der MËTT vum Land, d'Paart zum Éislek, mat senger Eisebunn, mat sengem aktiven Handel a senger fläissegger Bevëlkerung, war gewëss déi richteg Stad fir de Start vun onsem Lidd.

(1) Eitelbréck, 1877. Tafel aus Louis Jacoby

Eitelbréck hat och eng Geschicht, an zwar eng demokratiesch a patriotesch. Hei war 1848 déi éischt liberal Verfassung opgessat ginn, hei haten och bei däresewchter Geleschtheit eis Vertrieder an der Frankfurter Nationalversammlung den Opdrag kritt, eis Onofhängegkeet geintwäer vun engem eenheeflechen däitsche Staat ze verleelegen.

Textquellen:

Christoph Calmes, *E Land a säi Lidd, Der bischovescher Hämmergrond vum onsem Nationalhild, Festival, 125 Jor Nationalhild "Ous Heemecht", Eitelbréck, 24. Juni 1989, S.61-5*

Michel Family, *Geschichte Luxemburges, München 2011, S.61-74*

Bildquellen:

(3) Collection Arthur Müller

DEN DAG VUN DER UROPFÉIERUNG

De 5. Juni 1864 ass als Dag vun der Uropféierung vun der "Heemecht" am Kader vun Museksfest zueckbehalen ginn. Mee virdrun haten déi Veräiner, déi um Museksfest deelgeholl hunn, besonnesch d' "Fañfare du Grand", déi de J.-A. Zinnen während 27 Jor betraut huet, an de Gesangveräin "Gynn" am enke Krees d'Lidd astudéiert.

Am Festprogramm vun 1864 ass d'"Heemecht" dat Konzept Lidd a Lëtzebuurger Sprooch.

*D*e J.-A. Zinnen huet fir d'Uropféierung ee genauen Tempo vermerkt: - 52 Cent. = ♩ Fir déi drëtt Strof stoung do "schneller und leidenschaftlicher" a bei der véierter "langsamer". De Prinz Henri hat d'Eierpresidentschaft vum Stiefungsfest iwwerholl, un deem am ganzen 28 Gesang- a Museksveräiner mat 550 Sänger a 240 Musikanten deelgeholl hunn. Fir all déi Veräinsememberen op Eitelbréck ze bréngen, huet müssen en Extrazuch op der Streck Lëtzebuerg-Eitelbréck agesat ginn.

D'Gäschcht goufen um 10:30 Auer op der Gare an Empfank geholl a sinn duerno an engem Cortège bei d'Stadhaus bruecht ginn, wou si vum Buergermeeschter J. P. Schmit begleet goufen.

Zu den Eiergäschcht hu gehéiert:

- J. Ulveling** Generaldirekter vun den Finanzen
- H. Vannérus** Generaldirekter vun der Justiz
- A. Fischer** Präsident vun der ALM
- J.-A. Zinnen** Direkter vun der ALM
- Ch. Gemen** Sekretär vun der ALM
- souwéi d'Hären:
- M. Lentz**
- L. Meuniger**
- A. Pautly**
- O. Boucon**
- Ch. Faber-Kuepper**
- J. Knaaf**

E Cortège durch d'Stad Eitelbréck war fir 15 Auer virgessinn, an duerno war de Galaconcert énnert der Direktion vun J.-A. Zinnen.

Um 18 Auer war dann op der Maartplaz ee Festsesse fir ronn 1000 Eitelbrécker. An deem Kader huet de Generaldirekter J. Ulveling een Toast op déi groussherzoglech Famill ausgeschwat. D'Museks- a Gesangveräiner hunn an där Zäit fir Animatioun gesuergt.

(4) Lidderingsvesdél an d'Uropfierung

Dat dremolegt Musek: a Gesangsfeest hat bei den Autoritéiten an den Avunner een zimlech groussen Androck hammerlooss. De Kadler an d'Feier ware stilvoll an d'"Heemecht" sollt mat hirem Text an hiner Musek d'Härzer vun de Lëtzebuerger an deene kommende Joren erueweren. Es jor duerno, de 25. Juli 1865, gouf d'Heemecht zu Vesianen mat Instrumentalbegleedung énnert der Leedung vun J.-A. Zinnen oppgetéiert.

(7) Feestprogramm van Dag van de Uropfierung

(5) Wätschdehëddel van J.-A. Zinnen komponéiert fir an engerbegleedung van "Heemecht"

Fir d'Feier van "100 Jor Onofhängegheet" vun Lëtzebuerger Land, den 2. Juli 1939, huet d'Militärmusek énnert der Leedung van Kapellmosschiter Albert Thorn verschidde Stécker van nationale Komponist J.-A. Zinnen oppgetéiert:

- "Heemechts-Marsch"
- "Les Plages Normandes"
- "Ous Heemecht"

Domat sollt un déi métkerweil 75-järeg, Fieschtopfierung van der "Heemecht" zu Eitelbréck énnert ginn.

Textquelle:

Will Donadlinger, Arthur Muller, "Ous Heemecht", 125 Jor Nationalfähd, 5. Juni 1864 Eitelbréck 24. Juni 1989, Saiten 16 - 19

Bibliographie:

- (1) Collectie van Arthur Muller
- (2) Collectie van FM Dieder
- (3) Will Donadlinger, Arthur Muller, "Ous Heemecht", 125 Jor Nationalfähd, 5. Juni 1864 Eitelbréck 24. Juni 1989, Sait 16
- (4) Collectie van Arthur Muller
- (5) Will Donadlinger, Arthur Muller, "Ous Heemecht", 125 Jor Nationalfähd, 5. Juni 1864 Eitelbréck 24. Juni 1989, Sait 18
- (6) Collectie van FM Dieder, CNL M-2E: 1

(6) "Place Marie-Thérèse"

D'Uropfierung war de 5. Juni 1864 op der "Place Marie-Thérèse", wou 16 Jor virdrun, fieschent dem 25. an dem 28. Abrell 1848, an engem Sall van der Primätschoul, déi 74 nei gewielten Deputéiert de Grondsteer van der Lëtzebuerger Konstitution gëtuocht hunn. Net manner ewei 550 Sänger aus 18 Gesangsveräiner ware bei diesem historeschen Dag derbäi a stoungen énnert der Leedung van Komponist J.-A. Zinnen.

(8) Uropfierung van J.-A. Zinnen

ETTELBRÉCK A SENG “HEEMECHT”

D'FEIER FIR 100 JOR "HEEMECHT"

De "Centenaire" vun der Uropfierung vun der Heemecht gouf den 18. Oktober 1964 zu Eitelbréck op der "Place Marie-Thérèse" gefeiert. Als besonnesch Eieregtscht goufen d'Membere vun der Famillje Lentz a Zinnen empfangen.

©1 Membere vun der Famillje Lentz a Zinnen als "Festgesellschaft"

©2 Kulturminister Ferno Grégoire bei enger Red

D' Eitelbrécker Philharmonie, ëmmer dem Emilie Felgen, huet de Festsakt mam "Zimmen-Marsch" ageleed. De Buergermeeschter Léon Mischon huet dem Kärschtler Julien Leifèvre Merci gesot fir d'Kreatioun vun de Phopette fir d'Feierlechkeeten.

Ënnert der Leedung vun Ir. Frising huet "Chorale Municipale Lyra" d'Lidd "Wat d'Heemecht ass" vingschroen, an de V. Abens, President vun der UGDA (fréier ALLM), huet den Historique vun der Heemecht retraceiert. Duerno huet d'Chorale Lyra déi 4 Strophen vun der "Heemecht" gessungen.

D'Eitelbrécker Philharmonie an d'Lyra hunn zesummen d'Hymn "Eitelbréck no 100 Jor" vingschroen. Si war 1880 vum M. Lentz an dem J.-A. Zinnen geschriwwen gi fir d'Jorhonnertfeier vun der Eifelabens vun der Keresin Maria-Thérèse, dass d'Stad Eitelbréck II zousätzlech Mäert kënnert ofhalen.

Während der Feierlechkeet huet de Minister P. Grégoire den Dichter M. Lentz an de Komponist J.-A. Zinnen als "Interpreten" vum ganze léizebuurger Vëllek geseiert.

Duerno goufen, op deem 1962 erbaute "Auditorium Prince Henri", d'Medaillone vum Lentz a vum Zinnen enthüllt. Op der Gedenkschrëft war ze liesen:

*Sur cette place, le 5 juin 1864
l'Hymne national luxembourgeois
a été exécuté pour la première fois en public*

D'FEIER FIR 125 JOR NATIONALLIDD

De 24. Juni 1989 hunn d'Eitelbrécker a Präsenz vum Groussherzog Jean de Jubiläum vun elser Nationalhymn gefeiert ënnert dem Motto:

"Oms Heemecht, 125 Jor Nationallidd"

©1 Wat op d'Dekretion

No der Festried vum Ehrenhalftmenschall Christian Calmes hunn d'Muséks- an d'Gesangveräiner, déi am Fest deelgeholl hunn, zesummen d'Nationallidd gesspielt a gessungen.

©2 De Christian Calmes bei der Feiereed

©3 D'Saachschreier vum "Heemecht"

Duerno gouf et an der Stad Eitelbréck en éinzuech vun 52 Festween, déi déi national a lokal Geschicht duergestallt hunn.

(1) D'Beerdigung vum d'vrouwen 'Dau Guerd' 'Heemecht'

(2) D'Beerdigung vum d'vrouwen 'Dau Guerd' 'Heemecht'

(3) D'Beerdigung vum d'vrouwen 'Dau Guerd' 'Heemecht'

Et existéiert keen noweiseleche Beschloss aus der Zäit, deen d' "Heemecht" zur Nationalhymn mécht. Dem Lëtzebuurger sai Stimm fir Wourecht a Gerechtegkeet huert sech a munch bannere Momenter vun eiser Geschicht bewäert an huert sech duerch d'Wiel vun der "Heemecht" zur Nationalhymn ee bleiwend Denkmol vun der Uerteelkraaft vun de Lëtzebuurger gesäit.

En Lidd, dat an der Bléi vun eiser Dichtung verfaasst a vertount gouf a wat bestëmmt d'Wiese vun lëtzebuurger Vollek zereckspigelt. Ee Vollek, dat stolz ass op seng Fräihheet a wat aus fréile Stecker a schwieren historosche Momenter duerch dat Lidd a duerch seng Coffiller seng. Trei a seng Léift zur Heemecht zum Ausdrock bruchst huert.

Zu hoffe wäit, dass och déi Jonk an all déi, déi an de leschte Jorzingen zu Lëtzebuerg sech niddergelosst hunn, duerch dat Lidd ee Coffill fir dat Land kreien, an deem si liewen. Dat soll bei jéiwéi keen nationalistescht Denke sinn, mee d'Melodie an den Text sollen kinnen e Gespiter gi fir dat, wat ee kleng Vollek hei op der Welt, duerch seng Aarbecht an seng Mëtschlechteet, am Krees vun den Natiounen op der Welt erreicht huert.

Wat elo d'Nationalhymn betrëfft, bleift ze seen, dass d'Gesetz vum 23. Juni 1972 iwwert d'Symboler vum Lëtzebuurger Land verännert a kompletéiert ginn ass. Am Gesetz vum 27. Juli 1993 hält eng Annexe fest, dass d'Strophen 1 a 4 vun der Heemecht offiziell eis Nationalhymn sinn.

**1) Wou d'Uelzecht duerch d'Wisen zéit,
Duerch d'Fielzen d'Sauer brécht,
Wou d'Kief laanscht d'Musel dofteg bléit,
Der Himmel Witten ons mécht,
Dat ass onst Land, fir dat mir géif
Heimidden alles won.
Onst Heemechtsland, dat mir sou déif
An onsen Bierzer drom.
Onst Heemechtsland, dat mir sou déif
An onsen Bierzer drom.**

**4) O Du do uerwen, deem seng Hand
Duerch d'Welt d'Nationne leet,
Behält Du d'Lëtzebuurger Land
Vun friemem Ioch a Leed!
Du huas ons all als Kammer schonn
De fréite Greescht jo ginn.
Looss viru blénken d'Fräihertssonn,
Déi mir sou laang gesinn.
Looss viru blénken d'Fräihertssonn,
Déi mir sou laang gesinn.**

Textquellen:

Paul Uebeling, "Ous Heemecht, Notre Patrie - Notre hymne national", paru dans "Mémoires 1989", Luxembourg 1989, Saiten 568 - 582
Will Doudelinger, Arthur Muller, "Ous Heemecht", 125 Jor Nationalidd, 5. Juni 1864 Eitelbréck 24. Juni 1989, Saiten 19 - 20

Bildquellen:

(1-6) Collection Arthur Muller

(1) Gedenschrëft a Plaque an "Achtzehen Dausen Jore"

D'Medailonnen an d'Gedenschrëft gouwen am Jor 2005 ewechgeholl, wéi de Kiosk ofgerappt ginn ass.

Textquelle:

Will Doudelinger, Arthur Muller, "Ous Heemecht", 125 Jor Nationalidd, 5. Juni 1864 Eitelbréck 24. Juni 1989, Saiten 19 - 20

Bildquellen:

- (1) Collection Arthur Muller
- (2) Collection Arthur Muller
- (3) Collection Arthur Muller

Timbre spécial «150 Joer Ons Heemecht»

Photo: Nathalie Ney

De gauche à droite: Jean-Louis REUTER (président du cercle philatélique), Jean-Paul SCHAAF (bourgmestre), Claude STRASSER (directeur général de POST Luxembourg), Edmée FEITH-JUNCKER (échevin), Bob STEICHEN (co-président du comité d'organisation «150 Joer Ons Heemecht»), Claude HALSDORF (échevin) et André NICOLAY (secrétaire).

Nouveau timbre

En date du 5 janvier 2015, Monsieur Claude Strasser, directeur général de POST Luxembourg a remis le timbre «150 Joer Ons Heemecht» au collège échevinal de la Ville d'Ettelbruck.

DVD «150 Joer Ons Heemecht»

Réservation

DVD portant sur les festivités pour le 150e anniversaire „Ons Heemecht“

En 2014, nous avons célébré le 150e anniversaire de notre hymne national «Ons Heemecht». Dans les mois à venir, un petit documentaire sur les événements phares de ces festivités sera réalisé.

Les événements du 5 juin, du 20 septembre et du 21 décembre ont été enregistrés.

Une sélection de photos prises par le «Photo-Club Ettelbréck» lors de ces événements sera ajoutée au DVD.

Réservez votre DVD maintenant!

Email: communication@ettelbruck.lu

Tél.: 81 91 81 - 1

Nous vous contacterons dès que le DVD sera disponible.

Prix de vente: 20 €

Vorbestellung DVD «150 Joer Ons Heemecht»

Verkaufspreis: 20 €

2014 stand im Zeichen des 150. Jahrestages der Erstaufführung unserer Nationalhymne. Um diesen Geburtstag zu würdigen, wird in den kommenden Monaten ein Zusammenschnitt über die Festlichkeiten erstellt.

Gedreht wurde am 5. Juni, am 20. September und am 21. Dezember.

Zusätzlich wird auf dieser DVD eine Auswahl von Bildern zu finden sein, die der „Photo-Club Ettelbréck“ an den obengenannten Daten geschossen hat.

Bestellen Sie Ihre DVD jetzt vor! Email: communication@ettelbruck.lu Telefon: 81 91 81 - 1.

Wir werden uns mit Ihnen in Verbindung setzen, sobald die DVD erhältlich ist.

Am Kader vun 150 Joer Heemecht gouf e Videosconcours lancéiert. Jiddereen, deen drun deelhuele wollt, huet d'Heemecht während senger Vakanz gesongen an opgeholl. Et goufen 2 Präisser: eemol fir de kreativste Video an eemol fir dee Video, deen am wäitsten ewech vu Lëtzebuerg opgeholl gouf.

Gewonnen hunn de Max Mangen an de Laurent Weydert, si woren am Peru. D'Joanna Lopes an d'Schüler aus dem LCD hu mat hirem Video aus dem Benin de Präis vum kreativste Video gewonnen. Déi aner Participante krute flott Trouschtpräisser.

5. Juni 1864: Uropféierung vun der Nationalhymn «Ons Heemecht»

▶ PANNEAU 15-2

Le monument „Heemechtshand“ a été réalisé par l'artiste Aline Bouvy à l'occasion du 150e anniversaire de la première présentation du futur hymne national luxembourgeois. La main tendue vers le ciel, haute de 3.30 m, symbole universel d'harmonie et de paix dans le monde, fait penser à la 4e strophe de l'hymne national qui chante la main divine dirigeant le monde entier. Par l'incrustation de bouches chantantes moulées sur les habitants de la ville d'Ettelbruck, ce monument prend un caractère humain, proche de la population actuelle. Il commémore les 550 chanteurs qui, le 5 juin 1864, à l'occasion d'une fête musicale, ont chanté sur cette place pour la première fois en public l'hymne national.

L'hymne national «Ons Heemecht», écrit par Michel Lentz et mis en musique par Jean Antoine Zinnen, chante le charme de la patrie et prie Dieu de la préserver de toutes souffrances et toute oppression.

Op der „Place Marie-Therèse“ ass Sonndesnomëttes, de 5. Juni 1864, déi heiteg Nationalhymn „Ons Heemecht“ vu 550 Sänger öffentlich uropgefouert ginn. Si besteet aus véier Strofen, getext vum Michel Lentz (1820-1893) a komponéiert vum Jean-Antoine Zinnen (1827-1898). Et ass déi éischt 4-stëmmeg Kompositioun fir Männerchouer mat engem Text a lëtzebuergescher Sprooch. Ee geneeën Datum vun hirem Entstoe léisst sech net feststellen. Nom Wëlle vum Komponist soll déi 4. Strof wéinst hirem reliéise Charakter méi feierlech a méi lues wéi déi dräi éischt gesonge ginn.

Den Ulass war dat éischt groust Veräinsfest (mat Cortège, Concert an duerno Banquet) vum 1863 gegrënnten „Allgemeinen Luxemburger Musikverein“ (ALM, säit 1891 UGDA). Participéiert hunn 18 Gesangveräiner an 10 Blosmuseken - ronn 550 Sänger an 240 Instrumentalisten - ënnert der Leedung vum ALM-Direkter a Komponist Jean-Antoine Zinnen an a Präsenz vum Michel Lentz.

D'ALM huet den Text fir d'Fest zu Ettelbréck drécke gelooss; hien ass datéiert op de 25. März 1864. Um Concertsprogramm stounge 14 international Stécker, gréisstendeels vum Gesamtchouer resp. vu sämtleche Museksgesellschaften opgefouert.

Als eenzegt lëtzebuergesch Lidd gouf „Ons Heemecht“ als zweetlescht gesongen.

Die Bronzeplastik mit dem Namen „Heemechtshand“ wurde bei Gelegenheit des 150. Jahrestages der Uraufführung der luxemburgischen Nationalhymne von der Künstlerin Aline Bouvy geschaffen. Die 3,30 m hohe zum Himmel ragende Hand symbolisiert Einigkeit und Frieden in der Welt genau so wie in der Heimat. Die 4. Strophe der Nationalhymne besingt die göttliche Hand, welche die Welt leitet. Diese Hand bekommt eine aktuelle, menschliche Dimension durch den Mundabdruck von Ettelbrücker Bürgern von heute und erinnert damit an die 550 Sänger, die am 5. Juni 1864, anlässlich eines großen Musikfestes, auf diesem Platz die Nationalhymne erstmalig vortrugen.

Die von Michel Lentz geschriebene und von Jean Antoine Zinnen vertonte Nationalhymne besingt die Schönheiten der Heimat und bittet den Allmächtigen, sie von Unterdrückung und Leid zu verschonen.

Photo: Photoclub Ettelbréck

Ettelbréck war fir d'ëst Museksfest auserwilt gi wéinst senger zentraler Lag un der Eisebunn. Den Datum vun 1848, wou Ettelbréck Sätz vu Regierung a Parlament war a wou „d'Constituante“ an der Primärschoul déi éischt liberal Verfassung ausgeschafft hat, huet och fir d'Ettelbrécker „Place Marie-Thérèse“ geschwat. Ab 1864 ass „Ons Heemecht“ regelméisseg als Nationalhymn ugestëmmt ginn, louch awer a Konkurrenz

mam „Wilhelmus“, bis haut d’Hymn vun der groussherzoglecher Famill, mam bei Kiermesse gespillten „Hämmelsmarsch“, awer virun allem mam méi kämpferesche „Feierwon“ vum Michel Lentz, deen d’Aweiung vun der éischer Eisebunn 1859 zu Lëtzebuerg beséngt. Vun 1815 u bis 1890 gouf och dacks déi hollännesch Nationalhymn gespillt, well den hollännesche Kinnek och Groussherzog vu Lëtzebuerg war.

Ons Heemecht

Wou d’Uelzecht durech d’Wisem zéit,
Duerch d’Fielsen d’Sauer brécht,
Wou d’Rief laanscht d’Musel dofteg bléit,
Den Himmel Wäin ons mécht:
Dat ass onst Land, fir dat mer géif
Heinidden alles won,
Ons Heemechtsland, dat mir sou déif
An onsen Hierzer dron.

An sengem donkle Bëscherkranz,
Vum Fridde stëll bewaacht,
Sou ouni Pronk an deire Glanz
Gemittlech léif et laacht;
Säi Vollek frou sech soe kann,
An ’t si keng eidel Dreem:
Wéi wunnt et sech sou heemlech dran,
Wéi ass ’t sou gutt doheem!

Gesank, Gesank vu Bierg an Dall
Der Äerd, déi äis gedron;
D’Léift huet en treie Widderhall
A jidder Broscht gedon;
Fir d’Heemecht ass keng Weis ze schéin;
All Wuert, dat vun er klénkt,
Gräift äis an d’Séil wéi Himmelstéin
An d’A wéi Feier blénkt.

O Du do uewen, deem seng Hand
Duerch d’Welt d’Natioune leet,
Behitt du d’Lëtzebuenger Land
Vru friemem Joch a Leed;
Du hues ons all als Kanner schonn
De fräie Geescht jo ginn,
Looss virublénken d’Fräiheetssonn,
Déi mir sou laang gesinn!

Nom 1. Weltkrich léist „Ons Heemecht“ de „Feierwon“ lues a lues als Hymn bei offizielle Geleeënheeten of. 1993 eréischt, am honnertsten Doudesjoer vum Michel Lentz, ginn déi 1. a 4. Strof vun „Ons Heemecht“ als Nationalhymn am Gesetz verankert a sollen och an déi nei Verfassung kommen.

Photo: Aline Bouvy

Déi 3,30 Meter héich Bronzeplastik „Heemechtshand“ gouf vun der Lëtzebuenger Kënschtlerin Aline Bouvy (*1974) geschaf bei Geleeënheet vum 150. Joresdag vun der Uropféierung vun eiser Nationalhymn „Ons Heemecht“. Dës Hand, déi zum Himmel reecht, steet fir Eenegkeet a Fridden dobaussen an der Welt esou gutt wéi an eisem Land. An der 4. Strof vun der Nationalhymn ass et déi gëttlech Hand, „déi duerch d’Welt d’Natioune leed“.

D’Hand kritt eng mënschlech Dimensioun duerch d’Männer. Si symboliséieren déi 550 Sänger, déi am Joer 1864 d’Heemecht fir d’éischt virgedro hunn. Dofir hunn d’Ettelbrécker vun haut, jonk an al a vun allen Nationalitéiten, hire Mondofdrock vun der Kënschtlerin huele gelooss.

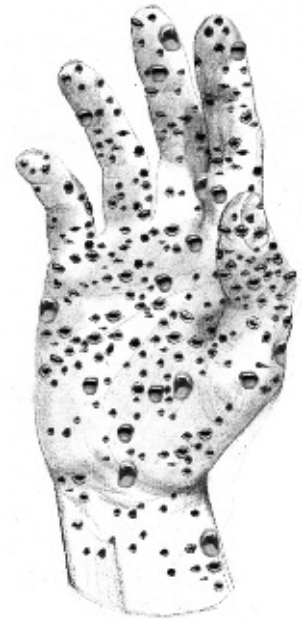
Photo: Nathalie Ney

Realisatioun vum Monument

De Projet "Heemechtshand" vun der Kënschtlerin Aline Bouvy gouf 2013 vun engem Jury zréckbehalen a gouf am Laf vum Joer 2014 realiséiert an op der Place Marie-Thérèse opgeriicht. D'Männer op der Hand sti symbolesch fir déi 550 Sänger, déi 1864 "Ons Heemecht" op der Place Marie-Thérèse uropgefëiert hunn. Fir d'Kënschtlerin Aline Bouvy wor et immens wichteg, d'Bevëlkerung vun Ettelbréck an aus dem ganze Land mat an dëse flotte Projet anzebezéien. Sou

Realisatioun vum Monument

goufen an 2 Workshops (November 2013 an Januar 2014) déi néideg Mondofdréck vu Jonk an Al geholl. Am Juni 2014 ass de Schäfferot an den Atelier gefuer fir ze kucken, wéi d'Aarbechten um Monument virugéingen. Den 11. September gouf d'Monument dunn op der Plaz virum Steierbüro opgericht.

Realisatioun vum Monument

Le jury (de gauche à droite): André Nicolay, Malgorzata Nowara, Arthur Muller, Claude Halsdorf, Jo Kox, Ainhoa Achutegui, Pascal Nicolay, Edmée Juncker, Bob Steichen, Jean-Paul Schaaf

Photos: Nathalie Ney, Aline Bouvy

16.03.2014

Am Kader vun de Feiere fir 150 Joer „Ons Heemecht“

Eng Hand, déi hält a behitt

De Grand-Duc Henri huet zu Ettelbréck dat éischt Monument zu Éiere vun onsem Nationalidd devoiléiert

DHN LAMBERTY

recht ass... Dës Fro ass net Vollektiv... Dës Fro ass net Vollektiv... Dës Fro ass net Vollektiv...

Das Monument vun a fir d'Vollek

An där 330 Meter héijer Bronzehand... D'Hand ass 330 Meter héijer... D'Hand ass 330 Meter héijer...

Das Monument vun a fir d'Vollek... D'Hand ass 330 Meter héijer... D'Hand ass 330 Meter héijer...

Den André Groschbach huet d'Gesicht an d'Bedeutung vum „Ons Heemecht“... D'Hand ass 330 Meter héijer... D'Hand ass 330 Meter héijer...

Den André Groschbach huet d'Gesicht an d'Bedeutung vum „Ons Heemecht“

„Ons Heemecht“... D'Hand ass 330 Meter héijer... D'Hand ass 330 Meter héijer...

NORDEN 17

Im Jahr der „Heemecht“

Ettelbréck feiert 150. Jubiläum der Nationalhymne... Am 5. Juni 1864 wurde in Ettelbréck das erste Monument zu Ehren der Nationalhymne...

Das Monument... D'Hand ass 330 Meter héijer... D'Hand ass 330 Meter héijer...

Das Monument...

D'Wéielidd vun on sem Land

De 5. Juni 1864 gouf zu Ettelbréck am Kader vun engem grousser Musikconcours déi éischte Kéier ons spéider Nationalhymn opgefaert

Das Monument... D'Hand ass 330 Meter héijer... D'Hand ass 330 Meter héijer...

„Ons Heemecht“

Das Monument... D'Hand ass 330 Meter héijer... D'Hand ass 330 Meter héijer...

Das Monument... D'Hand ass 330 Meter héijer... D'Hand ass 330 Meter héijer...

Das Monument... D'Hand ass 330 Meter héijer... D'Hand ass 330 Meter héijer...

IM FOU EDITORIAL

Qui cherche

Un révélation... Qui cherche... Qui cherche...

„Wou d'Uelzecht durech d'Wisen zéit ...“

Ettelbrück feiert 150. Jahrestag der Uraufführung von „Ons Heemecht“ 1.300 Schüler singen am Donnerstag die Nationalhymne / Wanderausstellung im CAPE und Festkonzert der Militärmusik

VON JOHN LAMBERTY

Am 5. Juni 1864 wurde in Ettelbrück anlässlich eines Musikwettbewerbss das von Michel Lentz verfasste und das von Jean-Antoine Zinnen vertonte Werk „Ons Heemecht“ uraufgeführt. 550 Sänger hatten sich damals im Hof der Primärschule eingefunden, um das später zur Nationalhymne erhobene Lied vorzutragen. Am Donnerstag wird die Stadt Ettelbrück den 150. Jahrestag der Uraufführung nun mit einer ersten großen Feierlichkeit würdigen.

Den Anfang machen rund 1.300 Schüler der Ettelbrücker Grundschule und der „Ecole privée Sainte-Anne“, die sich um 10 Uhr in Rot-Weiß-Blau im Schahof an der Place Marie-Thérèse – dem Ort der Uraufführung vor 150 Jahren – versammeln, um gemeinsam unter der Leitung von Rosch Mirkes die „Heemecht“ erklingen zu lassen. Eine sympathische Aktion, die beeindruckende Bilder verspricht.

Ausstellung zu Entstehung und Bedeutung der „Heemecht“

Am 5. Juni 1864 wurde „Ons Heemecht“ in Ettelbrück uraufgeführt.

karten und Münzmotiven mit Michel Lentz durch die „Uelzecht“ durch, entlang der Mosel bis hin zur Mosel. Dabei werden bis hin zur Mosel alle jene Ortschaften benannt, die ein Postamt haben oder hatten. Die Ausstellung im CAPE wird übrigens bis zum 28. Juni täglich von 14 bis 20 Uhr (außer sonntags) für die Öffentlichkeit zu sehen sein.

Den würdevollen Schlussakkord des Festtags setzt um 20 Uhr derweil die Militärmusikkapelle, die im CAPE die aus 13 Variationen bestehende Kantate zu „Ons Heemecht“ von Pierre Nimax Senior vorführt. Die Komposition aus dem Jahre 2009 ist Pierre Nimax gewidmet worden. Pierre Nimax ist Ehrenbürger der Militärmusik und war von 1972 bis 1977 Leiter der Ettelbrücker Musikschule.

Kantate von Pierre Nimax Sr. im CAPE
Das monumentale Werk erfordert eine große Orchesterbesetzung

Tageblatt

Donnerstag, 5. Juni 2014 • Nr. 130

„Nei Nationalhymn“: Workshop zu Ettelbrück

Am Kader vum 150. Anniversaire vun der Uropfierung vun der „Heemecht“ zu Ettelbrück invitéieren de „Conservatoire de musique du Nord“ (CMNord), de Centre des arts pluriels Ed. Junccker (CAPE) an d'Etat Ettelbrück vum 7. bis de 10. Abrëll, jeweils vum 9 bis 12 a vum 14 bis 17 Auer, op d'Flotte Workshop am CMNord. Énnert der Leedung vun Luc Spada si jonk Leit tëscht 16 a 21 Joer (ronn 15 Participanten) invitéiert, eng nei Nationalhymn: schreiwen an ze komponéieren déi hier Gefiller vis-à-vis vu zebuerg besser rempët. Der September soll déi nei Hymn Ettelbrück a Präsenz vum Duc Henri fir d'Éischt gesegespillt ginn. Interessante sech beim CMNord um T 26 81 26-204 oder per Mail d'Adress martina.michaely@cmnord.lu mellen.

REPORTAGE

20 Heute feiert die Stadt Ettelbrück

DE Uraufführung von „Ons Heemecht“ vor 150 Jahren

rück
iversaire
n der
ick inv
aire de
Nord),
de
s Ed. Junc
ad Ettelbr
ck, jeweils
vu
17 Auer, op
ee
CMNord.
g vum Luc
tësch 16 a 25
icipanten) inv
ationalhymn
ze
komponéieren,
vis-à-vis vu Lët
rempët. Den 20.
dél nei Hymn
zu
Präsenz vum Grand-
duc d'Éischt gesong
a
Interessante kënnen
CMNord um Tel.
oder per Mail op
rtina.michae
lin mellen.

ert von der
Klischpelt
Samsd'g, de 29. März,
rt d'Fanfare Klischpelt
Auer op hieren traditionel-
concert an de Centre com-
op Wëlwerwolz. Énnert
edung vum Pierre Schyns
ntéiert d'Klischpelt Musik
nteressanten Pro-

um gemeinsam mit seinen Klassenkameraden einen Tag im Kletterpark in Vlodden zu verbringen.

Wanderausstellung „Ons Heemecht“

Heute Abend wird um 18.30 Uhr im Foyer des CAPE eine Ausstellung über „Ons Heemecht“ eröffnet, die von der „Ecole classique Sainte-Anne“ und dem „Centre de Diétkich“ zusammengestellt wird. Die Dekoration im Foyer wird vom „Lycee technique agricole“ realisiert. Im Juli wird die Ackerbauschaule ebenfalls ein Blumenboot in der Fußgängerzone anlegen, um an das 150-jährige Jubiläum zu erinnern. Die Ausstellung wird noch bis zum 28. Juni für das Publikum geöffnet sein (täglich von 14.00-20.00 Uhr, sonntags geschlossen). Heute Abend findet außerdem ein Festkonzert statt, zu dem es

leider keine freien Plätze mehr gibt. Aufgeführt wird die groß angelegte Kantate von Pierre Nimax Senior, die aus 13 Variationen über „Ons Heemecht“ besteht. Sie beschreibt die wichtigen Ereignisse, an denen die Hymne gesungen und gespielt wird. Die Komposition orientiert sich an romantischen Stil und Lentz. Das Autoren Zinnen und Lentz. Das Werk wurde 2009 komponiert und ist dem Großherzog Jean gewidmet. Die Uraufführung fand am 7. Februar 2010 in der St. Martin-Kirche in Düdelingen statt.

Weiterer Termin:
20. September

Am 20. September wird nachmittags das Monument „D'Heemechtshand“ im Bois de la Mechtshand und der Großherzogin eingeweiht. Anschließend finden eine akademische Sitzung und ein Vokalfest in der „Düchel“ statt.

ZURÜCKGEBLÄTTERT: TAGEBLATT-LEITARTIKEL VOM 23. JUNI 1993

Unsere nationale Identität

Vor wenigen Tagen wurden die erste und vierte Strophe unserer von Freimaurer Zinnen komponierten „Heemecht“ zur Nationalhymne bestimmt. Ein symbolisches Zeichen kurz vor unserer nationalen Identität.

Wir müssen wissen, daß wir der Hilfe anderer bedürfen, so wie diese uns brauchen. Unsere Gesellschaft kann nur auf der Basis der Solidarität und der Zusammenarbeit funktionieren. So sollten wir nicht vergessen, daß um die Jahrhundertwende von Luxemburgern in andere Arbeit fanden. Sie wurden damals in Frankreich, in den Vereinigten Staaten von Amerika, in Deutschland, etc. wohlwollend aufgenommen und haben dort Karriere ... und Geld gemacht. Heute sind wir ein Immigration-land. Auf Grund fehlender Arbeitskräfte – was sich vom Bauwesen bis hin zu hohen Kaderberufen im Bankbereich angedehnt, wenn unsere Wirtschaftliche Arbeitermangel soll. Bereits mehr als die Hälfte aller aktiven Personen in diesem Land sind Nicht-Luxemburger! Sie bilden also einen wesentlichen Faktor in unserer Gesellschaftsstruktur, dies nicht nur im Arbeitsmarkt, sondern auch im kulturellen Leben, wo sie eine mit und hat dabei nie seine Identität aufgegeben. Jene, die glauben, eine nationale Identität – wie derzeit in anderen Staaten – zu verteidigen, indem sie Häuser von Asylanten und „Gast“-Arbeiter anziehen, verneinen sich kopflos in Nationalismus, Rassismus und Faschismus. Zur Luxemburger Identität gehörte seit jeher die Gastfreundschaft und das friedliche Zusammenleben. Das ist eine alte Tradition. Belgier und Italiener haben uns, die Stahlindustrie aufzuzichten und auszubauen. Sie integrierten sich in die Luxemburger Gesellschaft und wurden selbst ein Teil davon. Das gleiche gilt heute für unsere portugiesischen Mitbürger, deren zweite Generation unsere Sprache spricht, unsere Schulen besucht, an unserem kulturellen und gesellschaftlichen Leben teilnimmt. Auch sie sind zur Haut noch die des Passes sind dazu angehen, vielmehr Schaden zuzufügen, vielmehr überbesetzte Nationalisten aber überbesetzte Nationalisten, die zu den gekannenen Nationen, in Ausschreibungen führen. In dem Sinne „wille mit bleibe, dem Sinn“; offen, ehrlich

...um...
...von Rosch Mirkes...
...erklingen zu lassen...
...sympathische Aktion, die be...
...rückende Bilder verspricht.

**Ausstellung zu Entstehung
und Bedeutung der „Heemecht“**
...anschließend veranstalten die...
...schüler ein sogenanntes „Rosa...
...tace“ auf der Alzeie, bei we...
...dem dem Sieger als Hauptpreis...
...ein Gutschein für einen erlebnis...
...reichen Tag im Visioener Klet...
...terpark winkt.
...Am Abend eröffnen die Ge...
...meindeautoritäten dann um 18.30

Am 5. Juni 1864 wurde „Ons Heemecht“ in Eitelbrück uraufgeführt.
...12CG-Schülerinnen Ying Mei Liu,
...Anne Logtenberg, Carole Mensch,
...Julia Pereira Ricardo und Lynn
...Weber zehn Schautafeln zur Ent...
...stehung und Bedeutung der Nat...
...ionalhymne erstellt.
...In Zusammenarbeit mit den
...Analysen wurde mit den
...Schülern Laurie Hamen, Ji Lau-
...Schülern Laurie Hamen, Ji Lau-
...Schülern Laurie Hamen, Ji Lau-
...buch, Mick Lenserts und Octave
...Maitre vom LCD wurde zudem ein

Kurzfilm gedreht, in dem sie...
...Kriegszeugen Mariechen Krippeler,
...Gust Goerens, Heeri Lutgen und
...Marcel Schauls zur Bedeutung der
...„Heemecht“ in den schweren Jah...
...ren des Zweiten Weltkriegs in...
...führer.
...Der Eitelbrücker Philatelisten-
...verein spendet derzeit anhand von
...einschlägigen Briefmarken, Post-

„Titularorganist in...“, sowie...
...„Philharmonie“, sowie...
...verschiedene Chöre des „Conser-
...vatoire de musique du Nord“
...vatoire (CMNoed) unter der bewährten
...Leitung von Martin Folz. Für das
...Konzert sind leider keine Ein-
...trittskarten mehr erhältlich.

150 Joer „Ons...“
...besteht. Am Rade von der Fel-
...erklärtesten zu 150 Joer Lëtze-
...burger Nationalhymn invitiéieren
...d'Ente de Force - Comité da
...Souvenir an d'el vereengte Cho-
...rallen aus der Geneseng Chöre
...bei Foesing, den 19. September
...op d'Overture von der Ausstel-
...lung „Ons Heemecht“, um 19 Aser
...an der Buovette von der Liedka-
...per Sportsball. Verbonne mee der
...Ausstellung ass e Vortrag von Er-
...Paral Heinrich, President von Er-
...Paral Heinrich, Group de recherche
...telchecher „Groupe de recherche
...et d'Érudition sur la Seconde Guerre
...mondiale“, doer Inwert Kraaft a
...marchale“, doer Inwert Kraaft a
...Sean von der Nationalhymne.
...am Zweite Weltkrich referéieren.
...D'Chorale songen domoer eng am
...D'Chorale songen domoer eng am
...D'Chorale songen domoer eng am
...D'Chorale songen domoer eng am

Septemb...
...Vergne de...
...massialis...
...landskr...
...Claude V...
...und Mi...
...wie die...
...Winde...
...und M...
...Ozean

Spill...
...e S...
...Si...
...Si...
...Si...
...Si...

NORDEN 29

**renz zu
necht**

n de Fel-...
...Lëtze-...
...Comité da...
...snegt Cho-...
...Güeldeng...
...der Ausstel-...
...t, um 19 Aser...
...der Useliden-...
...boane aus der...
...Vortrag von...
...resident vom...
...Etrape de recherche...
...la Seconde Guerre...
...Inwert Kraaft a...
...Nationalhymne...
...oltrich referéiert.
...agen domoer eng am...
...ert Version von der...
...Ausstellung ass dese...
...a Sonntag, 20. an 21...
...vu 14 bis 18 a vun e...
...is e Freitag, 22. bis 25...
...r, op Rendez-vous, re...
...servatouren um Tel...
...21 (Sinner).

atherzigen Trottein
chlauen Weibsbildern
...k Zum Auftakt des neuen
...erstellungsphase wird die...

a Leit

Nationalhymne in Eitelbrück uraufgeführt
Jugendliche singen

Ons Heemecht
NATIONALHYMN VU LËTZEBOURG

150 JOER
Melodie
Wieder
Jean-Antoine Zinnen
*25.04.1827 | †16.05.1898

Michel Lentz
*21.05.1820 | †08.09.1893

1. Stroph
**Wou d'UELZECHT DURECH d'Wisen zéit,
DUERCH) D'Fielsen d'Säuer BRÉCHT.**

WOU d'Rief laanscht D'MOULO dofteg & bléit,
Den Himmel Wäin ONS mécht. } DAT ASS onst land fir dat

MIR GÉIF, HEINIDDEN ALLES WON. }
2x { Ons HEEMECHTSLAND, }
An onsen Hierzer dron. } DAT MIR SOU DÉIF

4. Stroph

DU DO UEWEN, d'eesm Hand...
Duurch d'Welt d'NATIONE leet. BEHITT DU
d'Lëtzeburger LAND ~VRU~ FRIEMEM } Joch & Leed!
Du hues ons all als Kanner schon DE FRÄIE GEESCHT } jo ginn.
2x { LOOSS VIRU BLËNKEN d'Fräiheetsson }
d'ei mir SOU LAANG gesinn.

Extraits de la presse écrite concernant les festivités

att
stag. 5. Juni 2014 • Nr. 130

Ons Heemecht

Sämtliche vier Strophen

Wou d'Uelzocht durch d'Wisen zéit,
Duerch d'Fleisen d'Sauer brécht,
Wou d'Kief laamscht d'Musel dofteg bléit,
Den Himmel Wäin ons mecht:
Dat ass onst Land, fir dat mer géif
Heitidden alles wou,
Ons Heemechtsland, dat mir sou déif
An onsa Hjerzer droo,
Ons Heemechtsland, dat mir sou déif
An onsa Hjerzer droo.

An séngen doude Bëscherknuz,
Vum Friede stéll bewacht,
Sou onsi Prook an deire Glanz
Gemittlech léif et laecht;
Säi Vollek fro soch soe kann,
An 'i si keng eidei Dreesem,
Wéi wunn et soch sou heemlech dran,
Wéi ass 'i sou gutt doheem!

Gesank, Gesank vu Bierg an Dall
Der Aard, déi äis géron;
D'Éilt huert an treie Widderhall
A jidder Brascht gedon;
Fir d'Heemecht ass keng Wels ze schéin;
All Wuert, dat vun er klenki,
Grüß bis an d'Séil wéi Himmelstéin
An d'A wéi Feler blenki

O Du do uerwen, deem séng Hand
Duerch d'Wéit d'Narioune leet,
Behält du d'Lëtzebuurger Land
Vum frieme Joch a Leed;
Du bues ons all als Kamer schon
Du fräie Geesch in ginn,
Looss vira blécken d'Frühcheetsoun,
Dei mir sou laang gesinn!
Looss vira blécken d'Frühcheetsoun,
Dei mir sou laang gesinn!

Lediglich die erste und die vierte Strophe sind
offiziell als Nationalhymne anerkannt

REPORTAGE I

Ons Hémécht

JEAN-ANTOINE ZINNEN

Michel Lentz

Wéi d'Fiel wéit d'Wisen zéit,
O Du do uerwen,
D'Wéit onst, Dierch d'Fleisen d'Sauer er brécht,
Den Himmel Wäin ons mecht,
Dat ass onst Land, fir dat mer géif
Heitidden alles wou,
Ons Heemechtsland, dat mir sou déif
An onsa Hjerzer droo,
Ons Heemechtsland, dat mir sou déif
An onsa Hjerzer droo.

men tragen an...
ere Erwachsene...
geweilten Märchenliteratur Ge...
ammeltes über Mann und Frau...
Die musikalische Begleitung...
vramm: Gëstrosi Thomas...
rotul. Anmeldungen werden...
ster Tel. 091 510 370 bzw...
fojldmillelu angenommen.

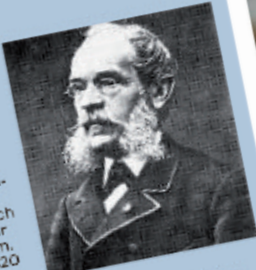
Ette
D'Stad Ette
all d'Bierger
150 Joer
e Samsdeg
17.00 Auer
17.15 Auer
18.30 Auer

NO

a Konferenz zu
ms Heemecht“
Kader vun de Fei-
120 150 Joer Lëtze-
konallhöd lavéieren
de Force - Comité du
an del veroenegi Cho-
der Gemeeng, Useldeng
Jeg. den 19. September
rture vun der Ausstel-
as Heemecht“, um 19 Auer
juvette vun der Uselden-
xsthal. Verbunne mat der
llung ass e Vortrag vun
leintrich, President vun Et-
cker „Groupe de recherches
études sur la Seconde Guerre
ndiale“, deem iwwent Kraaft z
ndiale“, deem iwwent Kraaft z
n vun eise Nationalysymboler
n vun eise Nationalysymboler
n. Zweete Weltkrich referéiert.
Chorale sangen doméist eng am
rich erweidert Versioun vun der
femecht. D' Ausstellung ass dese
September vñ 14 bis 18 a vun e
Méindeg bis e Freidag, 22. bis 25.
September, op Rendez-vous, ze
gestinn. Reservatiounen um Tel.
621 350 921 (Stinner).

Michel Lentz

Als Texter der Luxemburger
Nationalhymne ist der
Schriftsteller und Dichter Mi-
chel Lentz auch über 100
Jahre nach seinem Tod noch
heute wertvollen Werts für
seinem Adilur im noch heute
bestehenden Atharum trat
1841 ein einjähriges
Lentz-Studio an der
Philologie-Studium an der
Brüsseger „Université libre“
an. Im darauffolgenden Jahr
startete er seine langwäh-
rende Laufbahn als Staats-
sekretär in der luxemburgi-
schen Regierung. Hier arbei-
tete er sich durch die Rech-
tungskammer bis hin in den
ungskammer bis hin in den

Karriere beim Staal erhielt
Lentz 1892 seine Pensionie-
rung. Im darauffolgenden
Herbst, am 8. September
1893, verstarb der zu dieser
Zeit vollständig erblindete
Schriftsteller im Alter von 73
Jahren. Bei seinem Begrä-
nis hielt der damalige
Staatsminister, Paul Ey-
schen, persönlich die Natio-
nalsprache zu Ehren des Natio-
naldichters. Sein Leichnam
wurde auf dem Liebfrauen-
friedhof in Limpertsberg
beigesetzt.
Neben dem am 17. Juni 1893
erkannten Lu-

Jean Antoine Zinnen

Jean Antoine Zinnen war ein
deutsch-luxemburgischer
Komponist, der die Melodie
der „Heemecht“ komponier-
te.
Geboren am 25. April 1827 in
Neuerburg, zog er nach dem
Tod seiner Mutter im Alter
von sechs Jahren nach Clert.
Seine ersten Erfahrungen in
der Musik wurden durch sei-
nen Vater, der 1836 den Fei-
ser Musikverein gründete.
Im Alter von 15 Jahren trat er

dem Ersten Bataillon des Lu-
xemburgischen Militärs
chesterleutnant und wurde 1846
als Hornist erster Klasse und
ein Jahr später als neuer Di-
rektors dieses Orchesters
ausgezeichnet.
1849 erhielt der junge Musi-
ker die luxemburgische
Staatsangehörigkeit, wa-
raufhin er zum Musikchef
des Zweiten Bataillons auf-
stieg.
Die drei darauf folgenden
Jahre widmete er gänzlich
der Musik, rückte zum Direk-
tor der Stadtmusik von Lu-
xemburg-Stadt und en-
schließend zum Direktor d
neuen Staatlichen Konser-
vatoriums auf.
Zinnen verlebte neben de
„Heemecht“ noch weiter
Werke des luxemburgi
Nationaldichters, unter
dem Namen „Die Felerwon“.
Nach der damaligen Sch
fung des Konservatori
zog Zinnen nach Paris
in weiteren Orchester
spiele und ein eigen
ensemble gründete.
Zinnen verstarb 189
Neully-sur-Seine in
und wurde auf dem
lausfriedhof in Lux
beigesetzt.
Zu Ehren des Kom
wurden zahlreich
ler errichtet.

Editeur responsable:

**Collège des Bourgmestre et Echevins
de la Ville d'Ettelbruck**

B.P. 116

L-9002 Ettelbruck

Tél.: 81 91 81-1